

OSZK

Feb. 1961

HIRADÓ

III. évfolyam
2. szám
1960. február

KÖZÖS HITVALLÁSUNK: A BÉKE

SZAKSZERVEZETÜNK febr. 19-1 taggyűlése alkalmából, a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottsága útján az alábbi levelet intézte a KÖZALKALMAZOTTAK ÉS ROKONSZAKMABELI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETEINK NEMZETKÖZI SZÖVETSÉGÉHEZ:

Magyarország nemzeti könyvtára, az Országos Széchényi Könyvtárnak dolgozó f. évi február 19-én tartott szakszervezeti taggyűlésük alkalmából egyetértésüket fejezik ki az 1960. február 15-22.-i nemzetközi akcióhét célkitűzéseivel és állást foglalnak a tőkés államok és a szocialista államok közalkalmazottainak közös hitvallása: a béke, a leszerelés, a szocialista és kapitalista társadalmi rendszerek békés versengése mellett.

Mi könyvtári dolgozók jól ismerjük a fasiszmus borzalmait, amellyel Horthy és Hitler negyedszázadon keresztül kegyetlenül elnyomta dolgozó magyar néplinket s amely 1956-ban a szocialista Magyarország létét fenyegette; ezért aggodalommal tölt el bennünket a fasiszmus arcátlan, és csaknem hivatalos újjáéledése Nyugatnémetországban, a fasiszta elemek egyre vakmerőbb büntetlen garázdálkodása Franciaországban és az USA-ban.

Jól ismerjük a háború borzalmait, amelyeket Horthy és Hitler fasiszta rendszer hozott népünkre, s amelyek nyomán sokszázezer honfitársunk vesztette életét és sok kulturális kincsünk pusztult el.

Tudatában vagyunk annak, hogy milyen következményekkel járhat egy atomháború kitörése, ezért aggodalommal tölt el bennünket a Szovjetunió és a többi szocialista ország olyan kezdeményezéseinek elutasítása, mint a nukleáris fegyverekkel végzett kísérletek azonnali és végleges beszüntetése, a teljes leszerelés és a hadseregek feloszlata, vagy legalábbis a részleges leszerelés és a hadseregek jelentős mérvű csökkentése.

Mi, a kultúra munkásai, különösen nagyra értékeljük a nemzetközi kapcsolatokat és azok mindenirányú fejlesztését. Kívánjuk a Közalkalmazottak és Rokonszakmabeli Dolgozók tőkés országokbeli szakszervezeteinek és ez országok közalkalmazottainak, hogy sikeresen vigyék a küzdelmet a béke védelmében a háborús uszítás ellen, a békés kapcsolatok kiszélesítéséért a nemzetek és társadalmi rendszerek közötti gyűlölködéssel szemben.

Kívánjuk, hogy legyen eredményes küzdelmük, melyet a tőkés országok közalkalmazottai szabadságjogainak biztosításáért, munkakörülményeik, munkafeltételeik megjavításáért, a faji, vallási, nem és kor szerinti megkülönböztetés minden formájának megszüntetéséért, a szakszervezetek és a demokratikus politikai pártok üldöztetésének megakadályozására folytatnak.

Mi hivatali munkánk lelkiismeretes, odaadó elvégzésével, a Magyar Népköztársaság társadalmi és államrendjének megszilárdításával, a szocializmus erősítésével kívánjuk aktívan támogatni a tőkés államok közalkalmazottainak harcát jogaikért és a békéért.

Bizunk abban, hogy a tőkés és a szocialista államok közalkalmazottainal egyetértett erőfeszítéseink eredményre vezetnek és vállalva sikerrel harcolhatunk egy olyan világ megteremtéséért, amely mentes az elnyomástól és a háborúktól.

JELENTÉS

AZ ELMULT ÉV SZEPTEMBERÉBEN MEGHIRDETETT PÁLYÁZAT EREDMÉNYÉRŐL

Az OSZK Hiradó 1959. szept. 20-i számában könyvtárunk Szakszervezeti Bizottsága az OSZK Kollégiumával és a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottságával egyetértésben az Országos Széchényi Könyvtár előtt álló feladatok megoldásának elősegítésére pályázatot hirdetett az alábbi pályatételek megoldására: I. "A KÖNYVTÁR UJ ÉPÜLETÉNEK OLVASÓTERMI RENDSZERE", II. "A KÖNYVTÁR UJ LELTÁRI RENDSZERÉNEK KIALAKITÁSA", III. "KÖNYVTÁRUNK TOVÁBBKÉPZÉSI RENDSZERÉNEK KIALAKITÁSA".

A pályázat első és harmadik tételére pályamunka nem érkezett be. Ezért a pályázatot kiírók az első pályatételre - 1960. június 30-i határidővel - "A Könyvtáros" f. évi 2. számában országos pályázatot hirdettek.

A pályázat második tételére: "A könyvtár új leltári rendszerének kialakítása" - "LEGE ARTIS" jellegével egy pályamunka érkezett be.

A pályamunka elbírálására bizottság alakult. Tagjai: az OSZK Kollégiumának részéről BORSA Gedeon osztályvezető; a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottságának részéről Dr. KAPLAYNÉ SCHEY Ilona az Országos Földtani Intézet Könyvtárának vezetője; könyvtárunk Szakszervezeti Bizottsága részéről SALLAI István osztályvezető, a Szakszervezeti Bizottság elnöke és BERECZKY László tud. munkatárs, az SZB szakmai munkabizottságának tagja.

A bizottság tagjai a pályamunka előzetes áttanulmányozása után f. évi február 21-én tartott ülésükön a következő egyhangú határozatot hozták: A BEÉRKEZETT "LEGE ARTIS" JELIGÉJŰ PÁLYAMUNKA A PÁLYÁZAT ÁLTAL ELŐÍRT KÖVETELMÉNYEKNEK NEM FELELT MEG.

I n d o k o l á s :

1. Az ajánlott megoldás nem regisztrálná a könyvtár valamennyi új gyarapodását. A javaslat csak a könyvekkel számol, nem terjed ki az összes gyűjtött dokumentumokra. Nem biztosítja az alapleltári egységet.

2. A pályamunka, a proveniencia elvére hivatkozva, elveti a leltári és raktári számozhatóságot. A proveniencia különben helyes elvének tulzott jelentőséget ad. Pedig a számozhatóság egyébként sem zárja ki a proveniencia összefüggésének feladatát. A proveniencia érvényesítését éppen az biztosítaná, ha az egy helyről beérkező mindenfajta dokumentum egyetlen csoportos leltári számot kapna.

3. Lényegében fenntartja a könyvleltározás régi formáját. Ezen belül néhány szelvényes megoldást ajánl, pl. az átmeneti napló. Lényegében a pályamunka a jelenlegi rendszeren belül ajánl néhány ügyes részletmegoldást, de ez a rendszer hiányosságait nem küszöböli ki.

4. A könyvtár statisztikai adatszolgáltatását nem javítaná meg alapvetően. Igaz ugyan, hogy a könyvek statisztikája az u.n. átmeneti napló másolati példánya alapján mindig napra kész, továbbá nem terheli feleslegesen az alapleltárt, végül az összesítés után kisselejtehető, de a többi gyűjtött dokumentum statisztikája most sem fogható meg egy helyen.

5. A javaslat nem vette figyelembe a leltározás modern technikai segédeszközait és nem tesz javaslatot a kiküszöbölésre.

6. A bizottság még néhány kisebb jelentőségű pontban sem ért egyet a pályamunkával. Pl. a különgyűjtemények leltározásának problémájával elnagyoltan foglalkozik és a megnyugtató megoldásra még csak kísérletet sem tesz; a "fogyóanyag" kategória fogalma nem világos, mivel vagy a gyűjteménybe tartozó kiadványokról van szó és ahhoz ugyanolyan nyilvántartást igényelnek mint a többi dokumentumok, vagy teljesen munkaeszköz jellegűek /pl. az irodai használatra vásárolt menetrondek/ és ak-

kor azon ok miatt, hogy nyomdai úton állítják elő, ugyanugy nem igényelnek könyvtári nyilvántartást mint pl. egy vonalzó, stb.

A bizottság a fentiek alapján, miután a pályamunka a kitűzött célt nem biztosítja, a PÁLYADIJAKAT NEM TARTOTTA KIADHATÓNAK.

UGYANAKKOR AZONBAN a bizottság értékelte azt a komoly és lelkiismeretes munkát - amely ha a kitűzött célt nem is érte el, de több megfontolásra méltó javaslattal s a probléma többoldalu megvilágításával értékes segítséget nyújtott a további munkához. Maga az a tény, hogy a pályamunka kísérletet tett a felvetett kérdés megoldására elismerést és jutalmat érdemel. Ezért ÖSZTÖNZÉSÜL ÉS A VÉGZETT MUNKA HONORÁLÁSAKÉNT A BIZOTTSÁG A PÁLYAMUNKÁT AZ OSZK KOLLÉGIUMÁNAK 600 FORINT JUTALOMBAN VALÓ RÉSZESÍTÉSRE JAVASOLJA.

A "LEGE ARTIS" jellegű boritéknak f. évi február 23-án történt felbontása alapján a pályamunka szerzői: Dr. PUSZTAI JÁNOSNÉ tud. főmunkatárs és Dr. VARGA SÁNDOR FRIGYES tud. osztályvezetőhelyettes.

KÖZLEMÉNYEK

AZ OSZK KOLLÉGIUMÁNAK ÜLÉSEIRŐL JELENTJÜK:

FEBRUÁR 18-I ÜLÉS - A Kollégium "AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR 1959. ÉVI JELENTÉSE", valamint "AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR 1960. ÉVI MUNKATERVE" c. előterjesztéseket tárgyalta meg.

Mindkét előterjesztést a Kollégium kisebb módosításokkal elfogadta. Könyvtárunk 1959. évi jelentéséből összefoglaló részleteket "Könyvtárunk munkájáról" c. rovatunkban közlünk.

A jelentés és a munkaterv ismertetésével s további megtárgyalásával kapcsolatosan a Kollégium az alábbiak szerint intézkedett: 1. A jelentést és a munkatervet febr. 27-ig írásban kell kiadni a dolgozóknak. 2. Mindkét anyagot febr. 29.-márc. 10. közötti időben főosztály-értekezleteken kell megtárgyalni. 3. Márc. 10. után kerül sor az összdolgozói értekező megtartására, amelynek napirendjén a munkaterv perspektivális programjából következő feladatok és a főosztály-értekezleteken felmerülő észrevételek szerepelnek.

A KOLLÉGIUM HIREIBŐL

Dr. JÓBORU MAGDA, intézetünk főigazgatója, mint a magyar küldöttség vezetője f. évi febr. 20-án az UNESCO regionális konferenciájára, Taorminába - Olaszország - utazott.

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkájának erőteljes kiépítése ma alapvető és halaszthatatlan feladataink közé tartozik. A hozzá fűződő könyvtárpolitikai érdekekre való tekintettel az M.M. engedélyezte, hogy dr. SEBESTYÉN GÉZA h. főigazgató, aki egyben a KMK főosztályvezetője, ez év március 15-től december 31-ig tevékenységét a KMK-val kapcsolatos általános könyvtárügyi kérdésekre összpontosítsa. Ez alatt az idő alatt, mint h. főigazgató csak az OSZK legfontosabb, elvi ügyeinek intézésében vesz részt.

A Kollégium a KUTATÓNAPOK ÜGYEIT INTÉZŐ BIZOTTSÁGBA a Durzsa Sándor áthelyezésével megüresedett helyre dr. LÁZÁR PÉTER osztályvezetőt jelölte ki. A bizottság

most állítja össze a beérkezett jelentések alapján az 1959. évi kutatómunkák értékelő jelentését. Tekintettel arra, hogy a kutatónapok kérdését a közeli jövőben általánosan rendezik, a Kollégium rendelkezése alapján az 1960. január 1. után benyújtott kérelmekre kutatóidő egyelőre nem engedélyezhető.

SZEMÉLYI HIREK ÉS VÁLTOZÁSOK

UJ MUNKATÁRSAINK: FARAGÓ Lászlóné dr. tud. munkatárs - Nemzetközi Csere - , HORVÁTH Ilona kisegítő II. - GI - , SZAMOSI Julia tud. munkatárs - Központi Katalógus - VARGHA Balázs dr. tud. főmunkatárs - Olvasószolgálati és Tájékoztatási Osztály.

ELTÁVOZTAK KÖNYVTÁRUNKBÓL: FEHÉR Istvánné kisegítő II. - áthelyezés: SZTK Tre - fort u. rendelőintézete - , KEMPFNER Pálné tud. munkatárs - áthelyezés: MTA Könyvtár -

ÁTHELYEZÉSEK: /Zárójelben az új beosztási hely/: FUTALA Tibor /KMK Könyvtartudományi Osztály/, GALAMB Györgyné /Könyvfeldolgozó Osztály/, PATAKI Sándorné /KMK Oktatási Csoport/, SZABÓ János dr. /Bibliográfiai Osztály/

FONTOSABB KÖZÉRDEKŰ HIREK

A vasuti féláru-jegy váltására jogosító MÁV arcképes igazolványok 1960. évre szóló érvényesítése már megkezdődött és március 31-én fejeződik be. Részletesebb tájékoztatást az osztályoknak megküldött körlevél ad.

ISMERJÜK MEG!

A BIBLIOGRÁFIAI OSZTÁLY MUNKÁJRÓL

Könyvtárunk egyik legfiatalabb osztálya a Bibliográfiai Osztály. Nem tár, nem gyűjtemény, tisztán funkcionális osztály, így az ottani munkát általában kevésbé ismerik könyvtárunk dolgozói. És miután az utóbbi évek osztályunkat érintő átszervezései és "népvándorlása" is sok kérdőjelet vetettek fel, indokoltnak érezzük, hogy e rovatban áttekintő képet adjunk munkánkról és feladatainkról.

A Bibliográfiai Osztály két részre: kurrens és retrospektív csoportra oszlik. Sajnálatos módon ez a tagozódás ma nagyon szemléletes, mert a csoportok egymástól távol nyertek elhelyezést, pedig e kettészakítottság az egységes nemzeti bibliográfiai rendszer, az azonos munkamódszerek kialakítását késlelteti és nehezíti.

A KURRENS CSOPORT feladata olyan nemzeti bibliográfiai feldolgozás kialakítása, amely lehetővé teszi az egész hazai könyvtermést feltáró havi /a házi kiadási tevékenység átvétele után kétheti/ füzetek leírásainak változtatás és nyomdai újrasedés nélküli felhasználását az éves, öt esetleg többéves kumulatív kötetek számára. Ugyanakkor biztosítja a feldolgozott anyag minél mélyebb tartalmi feltárását, minél többirányú megközelítését is.

A múlt év januárja óta szerkeszti az osztály a MAGYAR NEMZETI BIBLIOGRÁFIÁT. Már az első kísérleti esztendőben számos változtatást vezetett be, 1960-ra pedig

kidolgozta a végleges szerkesztési szabályzatot. /Növekedett a szakcsoportok száma, a művek többszörös szakbesorolást nyertek, a gyűjteményes munkákat analizáljuk, a betűrendes mutatót bővítettük, a mű tartalmát fedő konkrét személynevek és földrajzi nevek kiutalásával, könyvművészeti szempontokat figyelembevéve jelezzük a borítókat tervező művészeket stb./ Az 1960-tól bevezetett formai változtatások /többkötetes művek részletezése/ lehetővé teszik a leírásoknak újraírás nélküli, csupán átmontírozással történő felhasználását az éves, öt éves összefoglaló kötetek szerkesztéséhez. A betűrendes mutató céduláinak változatlan felhasználhatósága érdekében az eddigi tételszámra való hivatkozásról áttértünk a szakcsoportszámra történő hivatkozásra.

Ezzel párhuzamosan kezdődött meg a TECHNIKAI FELTÉTELEK BIZTOSÍTÁSA is. Intézetünk vásárolt egy Vari-Typer gépet, amelynek kezeléséhez az első utmutatást megkaptuk, üzemeltetéséhez a szükséges alkatrészek, átalakítások megrendelése alatt vannak. A Vari-Typernek és a mikrofilm-tár Xerox-berendezésének felhasználásával kikísérletezzük, hogy a kapacitás-hiány miatt késedelmes és ugyanakkor költséges nyomdai előállításról gyors, olcsó, gazdagabb tipografizálási lehetőségeket jelentő, teljesen nyomtatási illuziót keltő sokszorosítási eljárásra térhessünk át. Ha a kísérletek eredményre vezetnek, megszüntethetők a nemzeti bibliográfia megjelenési késései, bibliográfiánk a gyakorlati könyvtári munka: a szerzeményezés és feldolgozás primér segédeszközévé válik, ugyanakkor költségmegtakarításunk rövid idő alatt visszatéríti a Vari-Typer beszerzési árát. Ugyancsak kísérletek folynak a rendezési munkáknak lyukkártyás nyilvántartás felhasználásával történő mechanizálására. Ez a csoport dolgozza fel továbbá a nem folyóirat-jellegű periodikák és ves füzetek anyagát is. A Hirlaptárral közösen anyaggyűjtést végez a magyarországi bibliográfiák bibliográfiájához, s a varsói bibliográfiai egyezmény értelmében feltárja a hazai könyvanyag szovjet, illetőleg népi demokratikus vonatkozásait

E tisztán bibliográfiai feladatok mellett KATALOGUSSZERKESZTÉSI FUNKCIÓKAT is betölt: leírásairól levonatokat jelöl az OSZK különböző katalógusai számára, feldolgozza a Könyvtárellátó által forgalombahozott könyveket és előkészíti a hazai könyvanyag központi feldolgozásának megvalósítását is. A Művelődésügyi Minisztérium tervbevette, hogy a hazai könyvekből u.n. műszaki példány beszolgáltatását biztosítja a Bibliográfiai Osztály számára. / A műszaki példány kb. 8-30 nappal előzi meg a tényleges megjelenést! / Ha erre támaszkodva a bibliográfiai feldolgozás és a nemzeti bibliográfia megjelenése közti időt a Vari-Typer és a Xerox segítségével a minimálisra tudjuk csökkenteni; a könyv megjelenésével egyidejűleg, sőt néha azt megelőzve közölhetjük az összes feldolgozási adatot, tehát a bibliográfiai leírás bizonyos fokig majd helyettesítheti a központi cédulaellátást.

A kérdés szakmai problémáit az Országos Osztályozási Bizottság és a Címleírási Szakbizottság segítségével kidolgoztuk. Elkészítettük a címleírási szabványt kiegészítő házi szabályzatunkat. A Nemzeti Bibliográfia leírásaiban katalógus-adatokat is közlünk, feltüntetjük a tankönyvek kivételével az árazott könyv népi-könyvtári szakcsoportszámát és Cutter-jelzetét, továbbá minden feldolgozott mű mellékrendszavait, a házi kiadás megvalósításával az OSZK raktári jelzetét is. A jó könyvtári felhasználhatóság érdekében minden hibás bibliográfiai tétel javítását, a hiba észlelését követő bibliográfiai számban fogjuk közölni az utolsó szakcsoportot követő "Javitások" rovatban.

E sokirányú feladat számos elméleti és gyakorlati kérdés tisztázását kívánja meg. Ezért a szubjektív tényezőkből fakadó ingadozások minimálisra csökkentése érdekében a különböző munkafolyamatokhoz, részletes szabályzatot készítünk. A munka

minőségének javítása céljából pedig belső nyilvántartásokat építünk ki névkiegészítésekről, intézményekről, sorozatokról, sorozati szerkesztőkről, tankönyvekről /tankönyvszám szerint/ stb.

A kurrens füzetek anyagán nyugszik majd a tervezett éves és ötéves összefoglaló kötetek kiadása. A jövőben az ilyen visszatekintő kötetek összeállítása a fenti céltudatos előmunkálatokkal szinte teljesen mechanikus feladatot képez.

Ma azonban még másképpen áll ez a kérdés. Más adottságokkal indult meg a "MAGYAR KÖNYVÉSZET 1945-1959" c. kiadvány szerkesztése.

A RETROSPEKTIV CSOPORT e kiadvány eredetileg 10 évre tervezett ciklus-anyagában a Magyar Nemzeti Bibliográfia havi füzeteinek kéziratára támaszkodik, s az eddigi konzulációk betűrendes felállításától eltérően a címanyagot decimális szakcsoportosításban közli betűrendes névmutatóval.

A ciklus-bibliográfia ELŐKÉSZÍTŐ ÉS GYŰJTÉSI MUNKÁLATAI 1955-ben indultak meg. A munka első szakaszában megtörtént a nemfolyóirat-jellegű időszaki kiadványok, gyűjtemények, többkötetes művek, különlenyomatok leválasztása, s az 1945-ös év bibliográfiában meg nem jelent anyagának összeállítása és kiegészítése /vidéki könyvtárak: Debrecen, Pécs, Sopron, Szeged bevonásával/. A 10 év teljes címanyaga hasonlóan a régebbi havi füzetek csoportosításához 70-80 szakcsoportban állott.

1959 NYARÁN az Intézetvezetőség bizottságot küldött ki azzal a feladattal, hogy az 1945-1954 év anyagát, a végső szerkesztés szempontjait tekintve vizsgálja felül. A vizsgálat eredményeképpen az Intézetvezetőség az EGÉSZ MUNKA UJJÁSZERVEZÉSÉT határozta el, a CIKLUS KÖRÉT PEDIG 5 ÉVVEL BŐVÍTETTE. Ennek megfelelően még 1959-ben elkészült az 1955-1958-as évek bibliográfiai anyagának /önálló és sorozati anyag/ szétbontása és betűrendben való felállítása. Ugyancsak ez év őszén készült el a ciklus végleges gyűjtőköri és szerkesztési szabályzata is. A gyűjtőköri szabályzattal egyidejűleg az a selejtezési jegyzék, amelynek alapján megindult a selejtezésre javasolt anyag válogatása. A selejtezés és annak szakonként szakértői vizsgálatlal történő ellenőrzése után lehet majd a háromféle elv alapján feldolgozott és felállított anyagot - /1945-1954-ig 70-80 szakban, 1955-1958-ig betűrendben, az 1959. év anyaga 300 szakcsoportra bontva/ - egyé olvasztani.

JELENLÉGI FELADATUNK a később az anyaghoz csatolt négy év betűrendben álló címanyagát selejtezés után összeosztani a 80 szakcsoportban álló 10 év anyagával, hogy majd az egész 15 évet felölelő cédulamennyiséget a kurrens bibliográfia rendezési alapját képező 300 szakcsoportra tovább bonthassuk.

A ciklus anyaga az eddigi előzményekkel szemben a gyűjteményes munkákról készült analitikus címléírásokkal is bővül. Az 1945-1954-es évkör anyagának elemző felvételeit a debreceni Egyetemi Könyvtár, az 1954-1958-as évek gyűjtőköteteinek elemzését osztályunk végezte el. Tekintettel arra, hogy a Debreceni Egyetemi Könyvtár felvételei saját szabályzatuk, - nagymértékben helyi szokások szerint - készültek, szükségesnek mutatkozott a kétféle módszerrel készült anyag összehangolása, az összes debreceni felvétel átdolgozása gyakorlatunk szerint. A gyűjteményes kötetek elemző címléírásainak revíziójánál újabb 35 000 tételt néztünk át abból a szempontból, hogy anyagunkban még mi analizálandó. A revíziós munka folyamán újabb 700 címet jelöltünk elemzésre, amiből még kb. 400 kötet analízise hátra van.

TOVÁBBI FELADATUNK a sorozati lapoknak /kb. 3000/ szerkesztővel, illetőleg közreadóval való kiegészítése ott, ahol a feldolgozás adatai hiányosak s a korábban

selejtezésre javasolt anyagból kiemelt mintegy 80 sorozat rendezése, kiegészítése, álló felvételeinek a selejtezett anyagból való kikeresése. Ezévi tervünk szerint a részletmunkák elvégzése után foghatunk csak hozzá az egységesen felállított anyag címegegyesítéséhez, /többkötetes művek összevonása, névkiegészítések stb./ és mutatásához, hogy cédulaanyagunk mielőbb gépelésre készen álljon.

könyvtárunk munkájáról

KÖNYVTÁRUNK BESZÁMOLÓJA ÉS TERVE

Nem minden nehézség és zökkenő nélkül készült el könyvtárunk beszámolója az 1959. évi munkáról és az 1960. év feladatait meghatározó munkaterv. Mindkettővel a február 18-i kollégiumi ülés foglalkozott, a szövegeket kisebb módosításokkal elfogadta, úgyhogy azok nemsokára dolgozóink kezében lesznek. Éppen ezért lapunk hasábjain a szövegek részleteivel nem foglalkozunk, csupán kiragadunk néhány fontosabb és jellemző mozzanatot.

A beszámoló kiemeli, hogy könyvtárunk munkája a MSZMP kulturpolitikai irányvonalának megfelelően a szocializmus építésének szolgálatában áll, ami azt jelenti, hogy könyvtárunk 1959-ben is igyekezett a maga sokféle eszközeivel hozzájárulni a magyar nép kulturális és tudományos színvonalának emeléséhez.

Tavaly végleges formát nyert a gyűjtőköri szabályzat, 1960-ban a kodifikációs munkát folytatni kell. Emelkedett dolgozóink létszáma, de a képzettségi kategóriák arányán, új erők kinevelésével 1960-ban erőteljesen foglalkozni kell, különös tekintettel a Várral kapcsolatos növekvő igényekre. Nagyobb volt a költségvetésünk is az előző évekhez képest, de még mindig nem elegendő köttetésre, fordítói, lektori és egyéb személyi kiadásokra. Sok új technikai felszereléssel gazdagodtunk 1959-ben, a további feladat a felszerelés felhasználásának jó megszervezése.

Gyarapítási tevékenységünk javult, a beszerzés végösszege az előző évet meghaladta, de nem teljesen megoldott még a külföldi hungarikák beszerzésének, továbbá a segédkönyvtárak profiljának problematikája. Nem volt kielégítő a javulás az állományvédelem terén. A folyó évben több pénz jut majd külső köttetésekre és remélhetőleg ismét fokozódik a restaurálás tempója.

A feldolgozás sokirányú teendőiből az u.n. "müncheni" katalógus 40 %-ának lefénnyképezését kell eredményként kiemelni, ami 1960-ban befejeződik és megnyitja az utat a szabályszerű rekatalógizálás folytatásához. Olvasóforgalmunk tavaly a helyhiány ellenére növekedett, bővült a tájékoztatószolgálat is. Sok volt viszont a ki nem elégített kérés, lassan épül az olvasótermi kézikönyvtár. Ezeket segíteni már a folyó évben kell. Gyökeresen megváltozott bibliográfiai munkánk szervezete: a Nemzeti Bibliográfia szerkesztését és a köteles példányok katalógizálását a Bibliográfiai Osztály vette át és a feladattal, nem minden nehézség nélkül, de megbirkózott. Sajnos 1959-ben nem készülhetett el egyik retrospektív ciklusbibliográfiánk sem, talán 1960 már hoz eredményt.

Mind a Hirlaptár, mind a modern és történeti különgyűjtemények és a Mikrofilm-

tár terveiket általában teljesítették. Sok osztályunk végzett eredményes munkát a Tanácsköztársaság évfordulójával kapcsolatban, ami kiadványokban is tükröződött. Műemlékkönyvtáraink forgalma rekordmagasságokat ért el. Kiemelkedő teljesítményt végzett a Zeneműtár a Haydn évvel összefüggésben.

Tavaly kapcsolódott ötödik főosztályként könyvtárunkhoz a Könyvtártudományi és Módszertani Központ. Az elmúlt év a Központ részeként működő osztályok számára inkább a beindulás esztendeje volt, de kiemelendő a könyvtártudományi munka országos felmérése, az anyaggyűjtő, dokumentációs és kiadói tevékenység élénkülése, a módszertani kisugárzás hatókörének kiterjesztése és az oktatás szervezett keretek közötti megindítása.

A Könyvforgalmi Főosztály általában eredményesen birkozott meg munkájával. A Központi Katalógus átszervezése, restanciái stb. sokat foglalkoztatták a szakembereket, ezen a téren 1960-ban a tervek szerint gyökeres változásokra számíthatunk. A Könyvelosztónak sok gondja volt a MÉH-telepek ellenőrzésével, tervét azonban éppúgy mint a Nemzetközi Csereszolgálat telteljesítette. Az utóbbi számára a megnövekedett fordítói szolgálat és a nemzetközi szervezetekkel folyó érintkezés az előző évekhez képest több munkát adott. A Könyvtárközi Kölcsönzés eredményesen vont be sok magyar könyvtárt a kölcsönzés munkájába, a Kötelempéldány-csoport pedig néhány hatásos racionalizálással javított tulterhelt helyzetén.

Emlékezetes volt a tavalyi év azért is, mert végleg eldőlt a könyvtár Várba való költözésének ügye. Az előtervezés sokat foglalkoztatta a vezetőséget és az osztályokat egyaránt. Az év végén és 1960 elején külföldi tapasztalatcserére is sor került, de az átköltözéssel kapcsolatos tervezési munka és a mindenirányú felkészülés megkezdése a folyó év feladata, amint azt a terv hangsúlyozza.

Élénkült az elmúlt évben könyvtárunk kiadói tevékenysége is, különösen az Új Bibliográfiai Füzetek két új kötete és a Haydn kiadványok arattak sikert.

A beszámoló és a terv alapján kialakult összbenyomás tehát végeredményben kedvező, ha nem is zavartalan. A részletekről nyilatkozzanak maguk a dolgozók.- GOMBocz ISTVÁN

KÜLFÖLDI KAPCSOLATAINK KÉRDÉSEI ÉS HIREI

A KÉZIRATTÁR KÜLFÖLDI KAPCSOLATAI.

Az utóbbi években számos külföldi kutató kereste fel könyvtárunkat, hogy kéziratot forrásainkat a helyszínen tanulmányozza. Emellett egyre több, felvilágosításokat, ill. mikrofilmeket kérő levél is érkezik a Kézirattárhoz a világ minden tájáról. Különösen nagy az érdeklődés a nemzetközi viszonylatban is jelentős középkori anyagunk iránt. A londoni WARBURG-INSTITUTE és az NDK TUDOMÁNYOS AKADÉMIAJA részére ókori szerzők, ill. korai egyházi írók műveinek középkori másolatairól készítettünk mikrofilmeket. Irástörténeti szempontból érdekes VIII-IX. századi kódexekről és töredékekről MÜNCHENBŐL és az IRORSZÁGI NEMZETI KÖNYVTÁRBÓL kértek reprodukciókat. Humanisták latin és olasznyelvű irodalmi kézíratairól a NEW YORK-I COLUMBIA EGYETEM egyik professzorának adtunk részletes felvilágosításokat. A leningrádi SZALTUKOV-SCSEDRIN KÖNYVTÁR ógyházi szláv kódexeink és több újabbkori szláv nyelvű kéziratunk mikrofilmjével egészítette ki nemzetközi "Slavica" gyűjteményét; cserébe levéltárunkban talált Linzt-levelek és más magyar vonatkozású dokumentumok mikrofilmjét kaptuk. Érthetően nagy az érdeklődés illuminált kézírata-

ink iránt is: többek között BRUXELLES-ből, PRÁGÁ-ból és BRATISLAVÁ-ból rendelték meg miniatúrák színes reprodukcióját. Nem kerüli el a külföldi kutatók figyelmét szép régi kötéseink sora sem; neves osztrák kötés-történészek pl. már több ízben készítettünk leírást, rajzos másolatot középkori könyvtáblákról. Újabbkori kézirataink között főleg a szomszédos népi demokráciák történészei, irodalomkutatói és nyelvészei találnak gazdag forrásanyagot. Eddig legnagyobb számban szlovák tudósok buvárkodtak anyagunkban jelentős eredményekkel. Külföldieknek magyarral való kapcsolatait illetően értékes emlékeket foglal magában a ma már közel 125 000 darabot kitevő Levelestárunk. Nemrég pl. lengyel és magyar tudósok levélváltásáról kért mikrofilmet egy varsói kutató. SIDNEY-be Justh Zsigmond ausztráliai származású festő-barátja, Rupert C. Bunny magyarországi kapcsolatairól adtunk felvilágosítást s küldtünk levelekről, folyóiratcikkekről másolatokat. - J. HAJDU HELGA

NEMZETKÖZI CSERESZOLGÁLATUNK

Könyvtárunk nemzetközi kapcsolatainak kiterjesztése során új kapcsolatot létesítettünk a LETT Sz.Sz.K. akadémiai és nemzeti könyvtárával. Cseremegállapodás jött létre GHANA fővárosában, Acora-ban működő könyvtárral is. Ennek keretében egy Magyarországot ismertető művet küldtünk az említett könyvtárnak. Most érkezett igazoló levélben a könyvtár meleg szavakkal fejezte ki hálóját küldeményünkért.

Rövid multja van könyvtárunk és a MOSZKVAI ÁLLAMI NYILVÁNOS TÖRTÉNETI KÖNYVTÁR kapcsolatának, de már is igen hasznosnak bizonyult magyar vonatkozású kiadványoknak az OSZK állományába való begyűjtése tekintetében. A könyvtár legutóbbi küldeménye több ilyen jellegű kiadványt tartalmazott ezek címeit az alábbiakban ismertetjük:

1. Dnevnik "barona L.P. Nikolai, vedennŭj im" vo vremja Vengerszkoj kampanii 1849 g.- [Báró Nikolai L.P. naplója, amelyet az 1849-i magyarországi hadjáratban vezetett.]
2. POPOV, Nil: Mad'jarszkij isztorik "Vladiszlav" Szalaj i isztorija Vengrii ot Arpada do pragmaticszeszkoj szankcii. Szanktpeterburg 1868. - [- -: Szalai László magyar történész és Magyarország története Árpádtól a pragmatica sanctio-ig.]
3. EVROPEUSZ, D.P.: Ob "ugorszkom" narode, obitavsem" v" Szrednej i Szevernoj Roszszii, v" Finljandii i v " szevernoj csaszti Szkandinavii do pribŭtija tuda nŭnjesnŭh "ih" zsitelej. Szanktpeterburg 1874. [- - : Az ugor népről, amely Közép- és Északoroszországban, Finnországban és Skandinávia északi részében lakott, mielőtt mostani lakói ott megtelepedtek.] (térképmelléletekkel.)
4. DE-BOLLAN", G.A.: Mad'jarŭ i nacional'naja bor'ba v" Vengrii. Szanktpeterburg 1877.- [- -: A magyarok és a magyarországi nemzetiségi harc.] (Térképmelléletekkel.)
5. BELJAEV, N.I.: Bitva za Budapest. Moszkva 1945. - [- -: A budapesti csata.]

H i r e i n k

— "AZ OROSZ NYELV A TUDOMÁNYOS ÉLET LEGFONTOSABB NYELVÉVÉ VÁLIK". - A "Novoe Vremja" idei első száma hosszabb cikkben ismerteti az orosz nyelv iránti érdeklődés rohamos terjedését a világ csaknem minden országában. A szocialista táboron kívül a szputnyikok felbocsájtása adott erősebb lökést ennek az érdeklődésnek. "Az orosz nyelv a tudományos élet legfontosabb nyelvivé válik" - idézi a cikk az egyik amerikai szaklap szerkesztőjének kijelentését. A cikk megállapítása szerint az orosz nyelvű tudományos kiadványok mennyisége a második helyet foglalja el a világon. Érdekes adatokat tudunk meg a cikkből az USA-ban mutatkozó rendkívüli érdeklődésről. Eszerint a washingtoni LIBRARY OF CONGRESS a szovjet tudományos művek háromötödét szerzi be rendszeresen és a szovjet folyóiratoknak 40 százalékát fordítják le általában az Egyesült Államokban. Jelenleg 400 iskolában tanítják az orosz nyelvet, azonkívül 17 televíziós állomás programjában szerepel az orosz nyelvoktatás. Ha nem is ilyen arányokban, de hasonlóképpen fokozódik az orosz nyelv iránti érdeklődés Angliában, Franciaországban, Indiában, Japánban, sőt a délamerikai államokban is.

— Az UNESCO 3. KIADÁSBA KÉSZITI ELŐ a világ összes fontos tudományos intézmé-

nyét felsoroló CSEREBE-KÉZIKÖNYVET. A 123 magyar intézményről és azok cserébe alkalmas kiadványairól szóló jegyzéket egy előzetes körkérdés alapján Nemzetközi Csere-szolgálatunk állította össze és juttatta ki a szerkesztőséghez.

— A DEUTSCHE STAATSBIBLIOTHEK képes albumot készül kiadni, amely a szocialista országok nemzeti könyvtárait ismerteti. Képeinket már régen kiküldtük, most egy négyoldalas tájékoztatót nyújtottunk könyvtárunk történetéről, szervezetéről és munkájának főbb vonásairól.

— SZERZŐDÉST KÖTÖTTÜNK AZ UNESCO-val amelynek értelmében az UNESCO 3 500 forinttal járul hozzá a "MAGYAR BIBLIOGRAFIÁK BIBLIOGRAFIÁJA, 1959-1960" c., készülő kiadványunkhoz.

— TOMPA MIHÁLY BÉCSBEN ÉLŐ LESZÁRMAZOTTAI fordultak levélben könyvtárunkhoz. Grete PEIGL a maga és édesanyja Németh Anna nevében közölte, hogy irataik alapján Tompa Mihálytól való egyenesági leszármazásukat derítették ki. A felfedezés lelkes érdeklődést váltott ki belőlük Tompa költészetéről és az OSZK segítségét kérték Tompa munkásságának megismeréséhez. Kérésük honorálásaképpen eljuttattuk címükre a költő egyik verskötetét.

— A BUDAPESTI FRANCIA INTÉZET és könyvtárunk különböző osztályainak együttes munkája biztosította, hogy a Magyarországon 1958-ban és 1959-ben megjelent francia nyelvű könyvek és folyóiratok bibliográfiai adatai helyet kapjanak a Párizsban megjelent "LIVRES DE L'ANNÉE" c. mű soron lévő kötetében. Ez a nagy repertórium a külföldön megjelent francianyelvű műveket is felsorolja, a magyar bibliográfiai adatok most szerepelnek újra évtizedek óta.

Az 1959. év első felének bibliográfiai jegyzékét a szóbanforgó mű szerkesztéséhez igazítva NÉMETH MARGIT, a Francia Intézet tudományos munkatársa állította össze, igen nagy pontossággal és szakértelemmel.

— KECSKEMÉTI ISTVÁN, a Zeneműtár munkatársa jelentős nemzetközi sikert aratott a közelmúltban lezajlott - Chopin halálának 150. évfordulójának tiszteletére össze-hívott - varsói zenetudományi kongresszus által kiírt pályázaton. A bírálóbizottság - egy szovjet zenetörténész munkájával megosztva - Kecskeméti István "NEPIES-SÉG ÉS EURÓPAISÁG CHOPIN MAZURKÁIBAN" c. tanulmányát hirdette ki a nemzetközi tudományos vetélkedés győzteséül.

— ERRE IGAZÁN NEM GONDOLTUNK! - Az Élet és Irodalom febr. 19-i számában JÓCSIK János "Móricz Zsigmond dedikáció" c. írása foglalkozik könyvtárunkkal. 1927-ben Móricz Zsigmond egy előadó-körutja alkalmával Csehszlovákiában rovásírással dedikálta a cikkírónak egyik könyvét. A cikkíróban 32 évvel az esemény után "feltámadt a kíváncsiság, mit is dedikált Móricz Zsigmond? Idézzük: "Most indultam el tehát, hogy valakitől megfejtést szerezzek. S nem gondoltam volna, hogy mindez egész újjánajárást igényel majd, szinte Ponciustól Pilátusig. Először néprajzos ismerősemre gondoltam, hátha tudja valaki közülük a rovásírást. Senkit sem találtam. Aztán AZT GONDOLTAM, SEGÍT A SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR, Sebestyén Géza senkit sem talált a könyvtárban. A minisztérium illetékes osztályát ajánlották. No, ezt se gondoltam volna, hogy ilyen magasra kell hágnom. MAGAMBAN, HOGY OLYAN NAGY INTÉZMÉNY, MINT AZ ORSZÁG ELSŐ KÖNYVTÁRA NEM TUDOTT KISEGÍTENI, ARRA INDITOTT, HOGY "RÓVÁSRA VEGYEM" AZ INTÉZMÉNYT, mint Pizse Matyi betyártársait, ha nemtetező cselekedetet tettek ellene Rózsa Sándor falkájában.

— A KÜLFÖLDÖN MŰKÖDŐ MAGYAR KÜLÜGYI SZERVEK KIADVÁNYAINAK kötelempéldányként való beszolgáltatását kezdeményeztük a Külügyminisztériumnál. Első eredménye e kezdeményezésnek az ENSZ-nél működő Magyar Népköztársaság Állandó Bizottsága két kiadványának megküldése volt. A két kiadvány címe: "PEOPLE AND POLITICS IN HUNGARY" és "A LOOK AT HUNGARY". A Külügyminisztérium közlése szerint mindkettőt New-York-ban nyomták.

— A RÉZKARCOLÓ MŰVÉSZEK ALKOTÓ KÖZÖSSÉGE megkezdte a műhelyében sokszorosított metszetek kötelempéldányként való beszolgáltatását.

— OSZK? - Őszintén bevallom: eddig abban a szent meggyőződésben éltem, hogy a címben szereplő 4 betűs rövidítés jelentése: ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR. Ebben a hitemben nyilvánvalóan osztozott mindenki, akinek némi fogalma van a nemzeti könyvtár létezéséről. Az "Esti Hírlap" márc. 1-i száma azonban felvilágosított, hogy eddig szörnyű tévedésben éltem, mert az OSZK - rövidítés ezt is jelenti: ORSZÁGOS SZÓRAKOZTATÓZENEI KÖZPONT. - Micsoda öröm ez! - úgy vélem valamennyi munkatársam számára is, - hogy ezentul szabadon választhat, vajjon az Országos Széchényi Könyvtár, vagy az Országos Szórákkoztatózenei Központ munkatársa óhajt-e lenni. /NB. Ugyaneb-ben a számban ad az "Esti Hírlap" hírt az 1802-ben, Széchényi Ferenc által alapított Országos Széchényi Könyvtár új épületének tervezéséről./ - Szerény megjegyzésem és kérésem az 1959-ben született Országos Szórákkoztatózenei Központ-hoz, hogy jelentéséhez fűzzön egy PÓTJAVASLATOT NEVELÉSI MEGVÁLTOZTATÁSÁRA. Azt hiszem, hogy ennek nemcsak mi, az OSZK dolgozói, hanem az OSZK "művészei is örülnének. - KI

Talán legfontosabb és ugyanakkor legnehezebb problémája könyvtárunk új elhelyezésének a könyvraktár céljára szükséges helyiségek biztosítása. Az új nemzeti könyvtár építésének programtervezete a RAKTÁRSZÜKSÉGLETET 23 880 NÉGYZETMÉTERBEN - illetve a Vár mélypincéibe tervezett 2 140 négyzetméter biztonsági raktár leszámításával, 21 740 négyzetméterben jelöli meg. Hogyan lehet ilyen hatalmas raktárterületet elhelyezni egy olyan épületben, melynek egész hasznos tere - eredeti állapotában - 9 200 négyzetméter volt. Nyilvánvaló, hogy csakis az eddig ki nem használt, tehát nem hasznos épületrészek kihasználásával.

A BUDAI VÁRPALOTÁNAK az OSZK részére kijelölt F ÉPÜLETE a várhegy nyugati lejtőjére épült. A várudvar felőli főbejárat szintje - a földszint - a tabáni oldalról nézve már az ötödik épületszint. /: alsó pince, felső pince, alsó alagsor, felső alagsor, földszint:/. E felett még két emelet - sőt az épület középső részén még egy harmadik emelet helyezkedik el. A tabáni oldal felől azonban már a pincesorok is tekintélyes magasságban vannak.

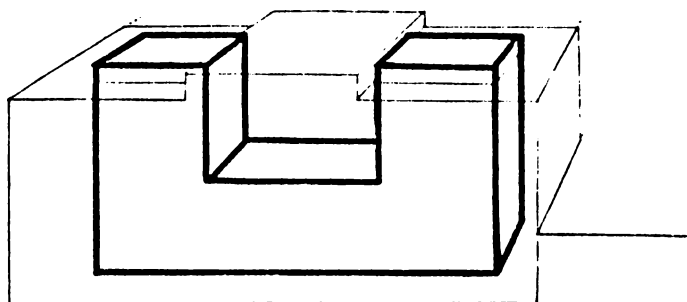
Az egyébként hatalmas - 110 m hosszú és 45 m széles épületkomplexumban aránylag kevés az ugynevezett hasznos tér. Ezt az aránytalanságot még növeli az épületszintek igen nagy - 5-6 m közötti - belső magassága. Egy nagy reprezentatív előcsarnok, illetve lépcsőház és két nagy, egyenként majdnem 300 négyzetméter területű udvar foglalja el az épület belső részét; az udvarokat 4 m széles folyosók futják körül és ezekből a folyosókból nyílnak az épület külső traktusai, amik a tulajdonképeni hasznos teret adják.

Azt a problémát kellett megoldani, hogy mimódon lehet az épület nem hasznos részeinek felhasználásával a könyvraktár részére szükséges helyet biztosítani és a raktárat a funkcionális szempontok figyelembevételével megfelelően elhelyezni.

A programtervezet a KÖVETKEZŐ MEGOLDÁST javasolta: Az épület két belső udvarának alsó szintjét, mely jelenleg az alsó alagsor padlószintjével van egy magasságban, az alsó pince padlószintjéig, vagy esetleg még tovább le kell mélyíteni, és az udvarok térségében egy-egy 18-20 raktári emeletet /:2.20 - 2.30 m.:/ magában foglaló raktártornyot kell kiépíteni. Ugyancsak az alsó pince alsó szintjéig, tehát kb. kilenc raktári emelet mélységben raktárrá kell kiépíteni a földszinttől lefelé a központi nagy előcsarnok, illetve lépcsőház alatt elterülő épületrészt is, ami által az udvarok térségében felépülő két raktár-torony az épület földszintje alatt egymással horizontális összefüggésbe kerül. Ehhez a raktári tömbhöz csatlakozóan raktári célokra lehet még kiépíteni a két udvarral szomszédos jelenlegi folyosók egy részét is. Ezek helyett a belőlük nyíló és egyébként is túlságosan nagy területű külső helyiségekből lehet majd a szükséges, keskenyebb folyosók részére megfelelő területsávot igénybe venni.

A most elmondottak szerint tehát az épület két belső udvarának térségében, valamint a központi nagy előcsarnok alatt kiépülő egységes nagy raktártömb, a közvetlenül hozzacsatlakozó folyósókból kiképzett raktári területekkel együtt alkotja majd azt a nagy raktári egységet, amelyben az OSZK teljes könyv, folyóirat és egyéb állományát el lehet helyezni.

A raktártömb elhelyezése a könyvtár épületében

Ez a nagy raktári tömb centrális elhelyezésénél fogva jól megközelíthető lesz az épület külső traktusaiban elhelyezendő feldolgozó helyiségek és olvasótermek felől. Ablaka nem lesz, s így mesterséges világítással és ezenfelül olyan légkondicionáló berendezéssel kell majd ellátni, ami biztosítja a raktár levegőjének megtisztítását, kellő hőmérsékleten tartását és megfelelő nedvességtartalmát; e mellett természetes szellőztetésről is gondoskodni kell szellőző aknák útján.

A raktártömb építésének olyan szerkezeti megoldása van tervbe véve, hogy 2-3 szintnek az üvegbetonból vagy más csekély vastagságú anyagból készült födémét maga a raktári állványszerkezet fogja tartani s csak 2-3 raktári emeletenkint kell majd külön nagy teherbírásu födémeket beépíteni. Ilyen módon az egész nagy raktári tömb egy egységes vasbeton, illetve vasállvány-szerkezet lesz. Ez a könyvraktár építkezéseknél jól bevált rendszer jelentős helymegtakarítást tesz lehetővé.

Ez alkalommal csak a könyvraktári helyiségeknek az új épületben való elhelyezéséről volt szó. Van még számos egyéb raktári vonatkozású probléma, például az állványok, polcok elhelyezése, méretei, a könyv- és személyszállító berendezések létesítésének, az olvasószolgálattal való kapcsolat biztosításának kérdése stb. Ezekről majd máskor. - FARKAS LÁSZLÓ.

H i r e k

Könyvtárunknak a Budavári Palotában való elhelyezésével kapcsolatban létesített TANÁCSADÓ TESTÜLET január 29-én ülést tartott. A tanácskozáson a Művelődésügyi Minisztérium részéről: SZEKERES Pál a könyvtári osztály vezetője, BOZZAY Imre a terosztály főelőadója, VAJDA Zsuzsa a műszaki osztály mérnöke; a Tanácsadó Testület tagjai közül: CSÜRY István a debreceni Kossuth Lajos Tudomány Egyetem Könyvtárának vezetője, MÁTRAY László az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Könyvtárának vezetője, VÉRTES György az Országgyűlési Könyvtár vezetője; az OSZK részéről JÓBORU Magda főigazgató, SEBESTYÉN Géza h. főigazgató és TOMBOR Tibor osztályvezető vett részt. Jóboru elvtársnő üdvözlő szavai után SEBESTYÉN Géza ismertette a Tanácskozó Testület legutóbbi ülése óta a könyvtár új elhelyezésével kapcsolatos eseményeket, a különböző szervek tanácskozásain kialakult állásfoglalásokat valamint a hozott határozatokat. Az ismertetéshez többen szóltak hozzá. A végig élénk és igen szín -

vonalas vita során számos lényeges kérdés tisztázódott.

Az új épület tervezésével kapcsolatban tett külföldi tanulmányutjaikról HÁMORI Béla főosztályvezető, PAJKOSSY György h. főosztályvezető, valamint HIDASI Lajos a budai Várpalota főépítésze és HAVASSY Pál a Várpalota építésének műteremvezetője MÁRCIUS HÓ 3-ÁN, csütörtökön 17 órakor - Puskin u. díszterem - a SZABÓ ERVIN KÖR rendezésében tartanak beszámolót.

Más könyvtárak munkájáról

A KMK KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI OSZTÁLYA SAJTÓFIGYELÉSÉNEK ANYAGÁBÓL:

A fővárosi könyvtárakkal az elmúlt év tapasztalatai alapján - a fővárosi hírlapok és folyóiratok aránylag kevés esetben foglalkoztak. Idén úgy látszik ezen a téren változás lesz. Már az első hónapban több könyvtárról szóló terjedelmes cikk jelent meg. A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR 2 éves fejlesztési tervéről a Hétfői Hírlap jan. 11.-i száma 3 hasábos cikkben ír. A GORKIJ KÖNYVTÁRRÓL "Száz ezer könyv a Molnár utca 11-ben" címmel a Népszabadság közöl ugyancsak 3 hasábos cikket. Az ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR szolgáltatásait az Autó Motor című folyóirat februári száma ismerteti kolumnás cikkben. Különösen érdekes számunkra a Magyar Nemzet jan. 1-i számának "MI LESZ A BUDAVÁRI PALOTÁVAL?" című cikke. Az újságíró Hidasi Lajos a Vár főépítészével folytatott beszélgetésről számol be. A főépítész a szovjetunióbeli és lengyelországi tapasztalatokról beszélt. Sajnos hogy az ugyancsak tanulmányuton járt könyvtárosok meglátásainak nem adott hangot Vig István a cikk írója.

A PÉCSI EGYETEMI KÖNYVTÁRRÓL a Dunántuli Napló jan. 15-i száma közöl nagy képes riportot /sajnos a képeket csak sejteni lehet/. Érdekes dolgokat tudunk meg a könyvtárról; a többi között azt, hogy a híres Klimó Könyvtárat a könyvek címlapjára fotózása útján katalogizálják.

A ZALAMEGYEI KÖNYVTÁRAKRÓL a Középdunántuli Napló "Dicséret olvasónak és könyvtárosnak" címen értékelő cikket közöl, melyből megtudjuk, hogy 1959-ben a megyében 900 000 könyvet olvastak, vagyis minden lakosra 2 és fél könyv jutott. A PÁPAI JÓKAI KÖNYVTÁRRÓL ugyancsak a Középdunántuli Napló közöl jan. 23-án igen részletes és színes ismertetést.

Előző híradásainkban már több ízben beszámoltunk a szépen fejlődő MISKOLCI MEGYEI KÖNYVTÁRRÓL. Most az Északmagyarország febr. 2-i számának "Meddig tart még?" című cikkére hívjuk fel olvasóink figyelmét. Krónikusan elhuzódó építkezésről van szó ugyanis, aminek következtében a könyvtár képtelen feladatait megoldani. Ha már a hibák ostromozásánál tartunk a Tolnamegyei Népujság jan. 24-i számának "Vasárnapi jegyzet" című cikkét is itt kell megemlítenünk, amely arról szól, hogy a tolnamegyei DALMAD községben az aránylag kis állományú községi könyvtár mellett a gépállomásnak és az állami gazdaságnak is jelentős kötetszámú könyvtára van. Ez a két könyvtár azonban elzárkózik a falusi olvasók kiszolgálásától. A cikk írója igen okosan felveti az együttműködés megvalósításának szükségességét és lehetőségeit. - Az ilyesfajta együttműködésre találunk sajtószemlénk anyagában jó példát is. A Szabolcs-Szatmár megyei BOTPALÁD közművelődési és iskolai könyvtárának jó együttműködéséről számol be a Népszabadság jan. 15-i száma.

A KULTUROTTTHON-KÖNYVTÁR problémáról többször tettünk már említést. A Népművelés című folyóirat tavaly SZEKERES Pál vitaindító cikkét közölte. Szinte a cikk megjelenése utáni minden számban jelent meg hozzászólás. A lap idei első számában Kisfaludy Sándor megyei könyvtárvezető szól hozzá a kérdéshez.

A HEVESMEGYEI KÖNYVTÁRAK 1959-es évi munkájáról a Hevesmegyei Népujság jan. 6-i száma közöl terjedelmes cikket. A Pestmegyei Hírlap jan. 27-i száma "Tervek és eredmények" címmel beszámolót közöl arról az értekezletről, amely a PESTMEGYEI KÖNYVTÁR 1959 évi munkájáról szólt. A Somogyi Néplap jan. 19-i számából tudjuk meg, hogy a KAPOSVÁRI MEGYEI KÖNYVTÁR nyerte el a Tanácsköztársasági Emlékverseny 5 000 forintos könyvbeszerzési jutalmát.

A Petőfi Népe jan. 20-i száma "JÁRÁSI KÖNYVTÁR A MEZŐGAZDASÁGI SZAKTUDÁS NÖVE-
LÉSÉÉRT" címmel a bácsalmási járás könyvtárainak felülvizsgálatáról számol be. I -
gen figyelemre méltó a Járási Könyvtár bibliográfiai és tájékoztató munkája. Elké-
szítettek egy járási helyismereti bibliográfiát és most készítik a könyvtár mezőgaz-
dasági könyvállományának sokszorosított katalógusát. BÓDAY PÁL

LÁTTUK
HALLOTTUK

Lapunk olvasói először találkoznak e rovatunkkal. A rovat formájában új, de részben tartal-
mában is. A gondolat ébresztője a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár "KÖNYVTÁRI HIRADÓ"-ja, amelynek ez
évi 1. száma "cserealapon" közölte lapunk egyik ismertető jellegű cikkét. Mi is e rovatunkban el-
sősorban más könyvtárak közlönyeinek dolgozóinkat érdeklő cikkeit kívánjuk ismertetni. De ugyan-
csak e rovatunkban adunk helyet dolgozóink olyan írásainak, amelyek élményé, állásfoglalássá vagy
véleményé a személyes tapasztalaton keresztül váltak, mert látták és hallották.

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR BUDAPESTI GYŰJTEMÉNYE

A "B" KÉPGYŰJTEMÉNYE.

Könyvtárunk dolgozóí nem ismerik, vagy kevesen ismerik a B. gyűjtemény képgyű-
teményét és képkatalógusát. Rövid ismertetésünk célja egyrészt, hogy könyvtárosaink
tudomást szerezzenek B. gyűjteményünk ezen kevésbé ismert munkaterületéről, másrészt
hogy a könyvtárosok által a Budapest történetével foglalkozó kutatók minél széle -
sebb köre is megismerje értékes, ritka gyűjteményünket.

A GYŰJTEMÉNY FÉNYKÉPEKBŐL és a könyvek vagy folyóiratokból kivett KÉPEK KATALÓ-
GUSÁBÓL ÁLL. A képkatalógus két részre tagozódik: 1./ Arcképkatalógusra, 2./A Buda-
pestre vonatkozó tárgyi és eseményképek katalógusára.

AZ ARCKÉPKATALÓGUS a Budapest történetében és fejlődésében jelentős szerepet
betöltő személyek arcképet tartalmazza. Elhelyezése betűrendben történik.

A TÁRGY- ÉS ESEMÉNYKATALÓGUS elhelyezésére az e célra összeállított tematika
szolgál. A tematika Budapest egészéből indul ki és Budapest legapróbb részletéig
terjed. Részletesebben Budapest látképe, nagyobb városrészek és ebből kiemelve a
főváros története szempontjából jelentősebb szerepet betöltő városrészek, pl. Aquin-
cum, Margitsziget stb.; a kerületek, utvonalak, archeológiai emlékek, épületek, szob-
rok stb.; végül az események és jelenetek. A felsorolással csak érzékeltetni akar-
tam az elhelyezés rendjét. Maga a tematika a legapróbb részletre és mozzanatra is
kiterjed. Az egyes témákon belül a katalógus elhelyezési rendje időrend /pl. esemé-
nyek/ vagy betűrend /pl. utcanévek/. A képkatalógusban nyer elhelyezést a fénykép-
anyagról készült címfelvétel is a tematika már ismertetett rendjébe, azonos témákon
belső a beérkezés szerinti numerus currens-ben.

A KÉPANYAG GYŰJTÉSE a 20-as évek végén kezdődött inkább mint tiszteletreméltó törekvés, kevés eredménnyel. A szisztematikus gyűjtés 1955-ben indult meg Budapest történeti bibliográfia munkálatainak megkezdésével. Az anyag 90 %-a ebben az időszakban gyűlt össze. A gyűjtés folyik ma is és a jövőben is. Jelenleg 50 000 felvett KATALÓGUSCÉDULÁVAL rendelkezünk. Az utóbbi időben megindult gyűjtés tömegével szaporította képkatalógusunkat. Gyakran találkozunk olyan új tárgyi vagy eseményfelvétellel, melyet tematikánkba nem tudunk beilleszteni. Ezen körülmény időnként szükségessé teszi a tematikának új fogalmakkal való kiegészítését.

Budapest történetével foglalkozó kutatók számára nagy segítséget nyújtó képanyagunk gyakorlati használhatósága mindjobban bebizonyosodik. Ugyazólván naponta jelentkeznek kutatók hivatalos szervek és intézmények képanyag igényléssel. Példaképpen megemlítjük, hogy a közelmúltban kerületi tanácsok kértek képanyagot. A VIII. ker.-i tanács részére kb. 100 különböző tárgyú képet adtunk jubiláris kiállítására: a VIII. ker. a Horthy korszakban és ma. Készülő filmekhez is adtunk képanyagot. A múlt év végén a Filmgyár az egykori Weiss Manfréd gyár /Csepel/ hadianyagot gyártó épületét kereste. Kérésünkkel több helyen megfordultak, végül a Széchényi Könyvtár hozzánk utasította őket. Katalógusunkban megtaláltuk azt a könyvet, melyben a keresett gyárrészleg képe szerepelt. Felsorolt példákkal is dokumentálni akarjuk képgyűjteményünk gyakorlati használhatóságát. Azonban a Budapest történetét kutatók nagy részének nincs tudomása a könyvtárunkban található egyedülálló képgyűjteményről. Könyvtárunk dolgozói is hozzájárulhatnak ahhoz, hogy könyvtárunknak ezen kincseshányaja az eddiginél még jobban legyen kihasználva. - BAÁN KÁLMÁN.

A könyvekből, folyóiratokból, stb. kivetített képkatalóguson kívül, gyűjtjük még a BUDAPESTRE VONATKOZÓ KÉPEKET is. Levelezőlapokat, fényképeket, reprodukciókat, stb. Ezeket ugyanolyan TEMATIKA SZERINT TÁROLJUK, mint amilyen magának a képkatalógusnak a felépítése. Először az egész Budapestet ábrázoló látképek, azután az egyes városrészek, utcák, terek, intézmények, jelenetek, stb. sorrendjében. A tematika szerint elosztott anyagot háromféle nagyságban /ami kb. megfelel a 8°, 4°, és 2° - nek/ fehér kartonra kasírozzuk és százával külön erre a célra csinált dobozokban tároljuk. A dobozokat pedig könyvként lehet a polcra helyezni.

Az egy-egy témakörbe tartozó képek együttmaradnak. Minden egyes fogalomnál új numerus currens-t kezdünk és ezáltal az egyes témaköröket, akár csak pl. egyes szobrokra vonatkozó képanyagot tetszés szerint bővíthetjük. Így a kutatónak egyrészt csak egy-két dobozt kell kézbe vennie, ha valamit keres, másrészt áttekintése van a rendelkezésre álló képanyagról.

Az eddig főként magánosoktól vásárolt, vagy megbizásból készített képanyagot a Magyar Fotónak Budapestre vonatkozó gazdag fényképanyagával bővítjük ki. Ha már bizonyos törzsanyagunk együtt lesz, folyamatosan egészítjük majd ki a Magyar Fotó újonnan készült anyagával. Tervezzük még azt is, hogy a hozzáférhető teljes metaszanyagot lefotografáljuk és képgyűjteményünkbe helyezzük.

Tervünk valóra válása esetén olyan dokumentációs gyűjtemény áll majd olvasóink rendelkezésére, amely világviszonylatban is páratlan lesz. A kutatók több tizezernyi képünkben valóságos kincseshányát fognak találni. Szeretnénk gyümölcsöző együttműködést kiépíteni a Budapesti Történeti Múzeum hasonló gyűjteményével is.

Jelenlegi KÉPÁLLOMÁNYUNK KB. 5 000 db. A tizenöt éves távlati terv során ezt mintegy 50 000 darabra akarjuk emelni. - NOVÁK TAMÁSNE

Még egy szót Londonról. - Az angolok zárt és zárkózott világa méltán tart számot nagyobb érdeklődésre. Életüket a hagyományok világában - és ezzel egy kicsit a maradiság világában élik. Ilyen maradi hagyomány - hogy csak a kirivőbbakat említsem, - például a Buckingham-palota, a királynő lakóhelye körüli testőrnőg. Már most hallottam róla és most személyesen is láthattam. Érdekes, de csak mosolyogni tud rajta az idegen. De hát az angoloknál - ahol főleg kívülről nézik egymást az emberek - úgy látszik fontos hagyományok ezek: Köztudomású, hogy a vörös-egyenruhába öltözött gárdisták, télen-nyáron borzalmasan meleg és magas medve-kucsmát viselnek. Ör helyükön teljes mozdulatlanságban állják a vártat. Időnként hallatlanul kemény és nehéz puskafofogásokkal és mellig felhuzott lábakkal "vállra" vagy "lábhoz" teszik fegyverüket. Jóképu fiatal és hórihorgos katonák - csak a nehéz, kivörösödött és dagadt tenyerükön látszik az embertelen követelmény - és a puskatusa nyom...

Az is érdekes, hogy Európától eltérően Angliában még balra hajtás van a közúti forgalomban. Szokatlan a londoni rendőrök öltözéke. Csákóalaku fekete kalapot és kis rövid "malaclopós" körgallért viselnek. Az angolok sem a bemutatkozásnál, nem a bucsunál nem fognak kezet. Többször kerültem furcsa helyzetbe emiatt, addig míg rá nem jöttem magam is, e szokásukra.

Ha már a klasszicista építészet emlékeit felidéző Buckingham palotáról szóltam, - London várának a "Tower"-nak magas, négyágu tornyát is megemlítem. Igazi középkori vár. Teljes épségben. Római stílusú, négyzetes alapformák, dupla vastagságú boltozatok és a magasban elhelyezett keskeny ablakok jellemzik. A vár belső terében a Tower-hill - néh hajtotta fejét a várpadra VIII. Henrik megunt második felesége: Boleyn Anna. Ugyanazsak itt végeztette ki VIII. Henrik az Utópia szerzőjét, Morus Tamást is.

A Tower mellett szürke, mély sodru vízzel folyik a Themse. Nehéz tengeri hajókat cipel a hátán. A Tower-rel szembenező vas-kolosszus hidja, a "Tower Bridge". Középső íve szétnyitható, tengeri hajók érkezésekor. Egyébként a Themse alig 200 méter széles. Kisebb, mint nálunk a Duna balparti ága a Margitszigetnél. Végig a partján kétoldalt füstös, fekete rakodópart. Szép Themse-parti sétány, lépcsős pihenő, vagy "ábrándozó" mint a Duna és a Szajna partján - itt jóformán sehol. Igen, az üzlet az első! Hisz Londonban vagyunk.

A londoni rakpart hideg kőkövű a Tower-től elvezetnek a XIII. században épült hatalmas gótikus épülethez, a Westminster-Apátságához. Kívül gyönyörű faragott "támvégek" tartják a magas és csupa-ablaku falakat. Belül ünnepi csend és sejtélmies félművészet. Királyok porladnak itt, gyilkosok és meggyilkoltak. Közvetlenül mellettük az őket megéneklő írók. Az emberi érzelmek művészei, az irodalom és a zene művészei. És a történelem nagyjainak művészei. Az angol királyok sirjai mellett pihen a halhatatlanság örök álmában Dickens, Hardy, Kipling, Burnes, és még sokan, az irodalom nagyjai közül. Ugyanitt van Walter Scott, Thackeray, Shakespeare, Shelley gyönyörű emlékműve is.

Moszkvában is sok a történelmi emlék, mégis itt egészen más az, ami "megfogja" az idegeneket. - És ez?

- Az emberek! Az emberek nyíltszívűsége, őszintesége, és hagyományos vendégszeretete. A londoniak zárkózottsága, hüvössége, vagy a franciák minden külföldi iránt - nem is nagyon titkolt - lenézése és udvariatlansága // után értékelni az ember igazán a moszkvaiakat.

Már maga az is sokat mond, hogy Moszkva és a többi nagyvárosok utcái, parkjai, tele vannak virággal, orgonával. A 90-100 méter széles sugárutakon a járda és az uttest között hosszú, zöldlombu szegély. A leningrádi-sugárutnak még a közepére is jut egy néhány méter széles fasor.

És a sok-sok virág között még több a pirospozsgás-arcu, vidám gyerek. Mert nagyon szeretik a gyermeket. Ezt sokan tudják Magyarországon is. Éppen 15 évvel ezelőtt, a fáradt felszabadító szovjet harcosok arcára a magyar gyermekek láttán röppent fel az első mosoly.

Emlékszünk-e arra az anekdotára, hogy mi a teendő, ha sértetlenül akarunk átkelni az uttesten - a legforgalmasabb utvonalon?

Azt mondják: Londonban kutyát vezess pórádon és könnyen átjutsz. Párisban szép lányt ölelgess az utca közepén, és megáll a forgalom, Rommban a legkényesebb átjutni, ha tábornoki ruha van rajtad! Moszkvában pedig, ha egy kisgyermek fogja a kezedet. . .

Szeretik és féltik a gyermekeket. Ezért is van külön gyermekáruházuk, Moszk-

va kellős közepén. Vagy hat emeletes a "Gyermekvilágháza" és olyan, mint egy élő meseváros! Galériás elrendezésű. Az emeleteket mozgólépcsők kötik össze. Középen a kupola alatt Verne Gyula fantasztikus Hold-körüli utazásának megvalósult álma, egy fényes szputnyik kering. Alatta pedig a sok látnivaló és a vásárlás lázától kipirult, csillogó szemű gyermeksereg.

Szemmel látható a tanulási, kulturálódási vágy, mely még a Metro mozgólépcsőjén is könyvet, ujságot olvastat időssel, fiatallal egyaránt. A Gorkij parkban, a vidám szórakoztató pavillonok és az óriáskerék között hatalmas fedett olvasóterem és kiállítási csarnokok - hétköznap is tele látogatókkal. Mindenki tanul, olvas, a legmodernebb panoráma mozi után már működik a körkörös panoráma is. Csak egyeik nem törődnek - a saját öltözködésükkel. A férfiak széles nadrágukban szokatlanok. A nők már többet adnak magukra, mégis a moszkvai utcát a nekünk szokatlan selyemruha uralja. - Igaz, a mi pesti mércénk még Páris és London után is igen magas!

Végül egy apróságot, melyet mindenütt el kell mondanom, hogy megérthessük az új szovjet embert. Igazán kicsiség, mégis úgy érzem, tükrözi a végbemenő hatalmas változásokat.

Kiev világváros jellegű belvárosában szembetűnik, hogy minden 100-200 méterre elegáns hűtő-ital automaták állnak a járdán. Perzselő, igazi nagyvárosi hőség van, de gyorsan enyhülést találhatunk az automaták egyikénél. Személyzete, grázóje nincs, így kiszolgálod magad: A három üvegpohár egyikét az öblítő-korongon kimosod, a kifolyó-csap alá teszed és 40 kopek bedobása után már ihatod is a hűtő, szénsavas itókát. - Pesten is elkelne ilyesmi, az aszfaltpuhító nyári délutánokon. De - és ezt egy kicsit szégyenkezve írom le - vajjon mennyi ideig maradna meg nálunk szabadon a három üvegpohár?

- Mert ott kint, utcák és automaták hosszú során át mindenütt hiánytalanul megvolt...

Moszkva másik jellemzője a nagyszabású építkezése. Azon az érdekességen túl, hogy az utcák szélesítése miatt 20-30 méterrel "arrébb tolják" a házakat, legfontosabb most az új városrész megszületése. 2 millió lakos részére, tehát egy teljes Nagy Budapest épül a 33 emeletes Lomonoszov Egyetem mögött. Nyugat-Európában /és Londonban/ a legmagasabb épületet Brüsszelben láttam, egy 15 emeletes irodaházat. Moszkvában már 6 felhőkarcoló büszkélkedik, 30-34 emeletesek. Az Ukrajna szálló 34. emeletéről gyönyörű kilátás nyílik, valóban felhők között érzi magát az ember.

Sok műemlék látható Moszkvában, de nekem a legjobban az 1560-ban épült Vasziliusz Blazsenyij-székesegyház tetszett. A Vörös téren áll. Renaissance alapzat, bizánci stíluson alapuló oroszos, hagymakupolás tetőzettel. Érdekes és csodálatos az összhang. A kupolák színes csavart-gerezdjei festői látványt nyújtanak. - Aladin palotájának életrekelt mesevára... PELEJTEI TIBOR

KOREAI GÖRÖG MATERIALISTÁK ÉS MÁS FURCSASÁGOK

És mihez ért? - Különbösebben semmihez, de ha dolgozik ott van az esze a munkájánál. - A személyzeti előadó vállaltvont, hát bizony ez önmagában még nem elégséges.

Pedig nem is olyan kis dolog. A gondolkodás könnyen kizökken logikus folyamból és enged a kínálkozó képzettársítások csábításának.

A KÖZGAZDASÁGI és Jogi Könyvkiadó egy mezőgazdasági tárgyú könyvet adott ki. Az előállító nyomda, kimutatásán már így tüntette fel a kiadót: MEZŐGAZDASÁGI és Jogi Könyvkiadó.

Az Akadémiai Kiadó a Kétnyelvű Kiskönyvtár sorozatban kiadta DEFOE: A MÁGUS című könyvét. A beküldő nyomda kimutatásán a szerző nevét nem irták ki és a címet így irták le: A MÁGNES. Joggal műszaki könyvre gondolhattam volna, ha a gyártási szám azonossága nem árulta volna el, hogy a két cím ugyanarra a könyvre vonatkozik.

Az Egyetemi Nyomda kimutatásán olvastam a következő könyvcímet: "MÉREGKEVERŐK KEZIKÖNYVE". Gondoltam sohasem ért ha ezen a területen valaki szakember lesz és kutatni kezdtem a könyv után. Kiderült, hogy a könyv címe "MÉREGKEZELŐK KEZIKÖNYVE" és így a könyv csak sokkal szűkebb körben használható.

Az is előfordul, hogy valaki rövid időre még a saját nevét is elfelejti. Fia-tal könyvtáros voltam, amikor a szomszéd szobában dolgozó Gulyás Pált "telefonon keresték." Halló, kérem Gulyást! ITT IZÉ BESZÉL." A telefonáló jónévi muzeumi igazgató volt.

Egy ideológiai konferencián hallottam a következő mondatot: "A Párt nem néz-

heti ÜLBETETT SZEMMEL" ...

A koreai háboru idején jelent meg a "KORAI GÖRÖG MATERIALISTÁK" című könyv. A szállítólevélen "KORAI GÖRÖG MATERIALISTÁK" lett a könyv címe és ugyancsak a hibát elkövette az egyik nagy budai könyvtár címleírója is. Azóta mint logopólia esetet emlegetik.

Kitűnő fiatal címleíró-gárdánk egyik tagját vajon milyen gondok gyötörték, amikor az alábbi néhány derűs pillanatot szerző címfelvételt készítette: "Rasscedyl vérnymás csökkentő. /Kiny. a KÖZLEKEDÉSI Készletből/". - MZ

SZAKSZERVEZETI KRÓNIKA

A SZAKSZERVEZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉNEK ANYAGÁBÓL

JANUÁR 27-I ÜLÉS - Az SZB néhány adminisztratív jellegű kérdés megtárgyalása és azzal kapcsolatos intézkedés után, az alábbi kérdésekben hozott határozatot:

A VERES PÁLNÉ LEÁNYGIMNÁZIUM igazgatójával folytatott előzetes tárgyalások alapján az SZB elhatározta, hogy rendszeres kapcsolatot épít ki a Veres Pálné Leánygimnáziummal. A KIÉPÍTENDŐ KAPCSOLAT CÉLJA: 1. A könyvtár kollektívájának bekapcsolása az ifjúság nevelésének társadalmi támogatócába. 2. Az ország nemzeti könyvtárának megismerttetése a Leánygimnázium ifjúságával. 3. Perspektívában - tapasztalatgyűjtés annak a középiskolás ifjúságnak körében, mely előtt könyvtárunk az új elhelyezésében meg kívánja nyitni olvasótermeit és szolgáltatásait. A KIÉPÍTENDŐ KAPCSOLAT MÓDOZATAI: 1. A Leánygimnázium szakköri munkájának támogatása /előadók küldése, rendezvényekben való közreműködés, szaktanácsadás/. 2. A Leánygimnázium IV. osztályos növendékeivel a könyvtár munkájának megismerttetése kisebb csoportok látogatásai útján. 3. A Leánygimnázium iskolai és tanári könyvtárának segítése. A kapcsolat kiépítésével a SZB a titkár mellett a Nőbizottságot bízta meg.

A közalkalmazotti nődolgozók II. országos konferenciája előtt február 17-én a Budapesti Bizottság BUDAPESTI NŐTALÁLKOZÓT rendezett. Az Sz.B. küldöttként: GORDON Miklósnét, a Nőbizottság elnökét, BÁNLAKY Évát és KERÉKES Lőrincnét javasolta.

A kulturális munkabizottságnak a titkár útján bejelentett javaslatára az Sz.B. - a KULTURÁLIS PROGRAM BŐVÍTÉSE ÉRDEKÉBEN - megbízta a titkárt, hogy az Sz.B. nevében a Budapesti Bizottsághoz tartozó 12 tudományos intézethez forduljon KULTURÁLIS PROGRAMCSERÉRE vonatkozó felhívással. A könyvtár részéről felajánlott csereprogram tervezetét a kulturális munkabizottság készíti el.

A Szakszervezeti Bizottság egy régebbi határozatában a SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁR újból való megnyitását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a könyvtár induló állománya alkalmas legyen az OSZK dolgozói igényeinek kielégítésére.

Az OSZK régi szakszervezeti könyvtárának egyrésze az 1956-os események során megsemmisült. A megmaradt könyvanyagot, melynek átvételére csak most kerülhetett sor, ismételten áttanulmányozva arra a megállapításra jutottunk, hogy az semmiképpen alkalmas a kitűzött cél megvalósítására. /A leltár szerint átvett könyvanyag fele elavult, selejtezendő/. Számottevő nehézségekbe ütközne ezenkívül a könyvtár

elhelyezése, a kölcsönzés biztosítása stb. Nehéz lenne megmagyarázni az Országos Széchényi Könyvtár munkatársainak, hogy könyvigényüket csak elégtelen választék -ból, alacsonyabb kölcsönzési színvonal mellett elégíthetik ki, mint eddig.

Fentiek alapján az Sz.B. a KÖVETKEZŐ HATÁROZATOT hozta:

1. Tekintettel arra, hogy az intézet a dolgozók igényeit az OSZK könyvállományából belső-kölcsönzés útján biztosítja /hasonlíthatatlanul teljesebb mértékben, mint azt bármilyen szakszervezeti könyvtár tehetné/ - A SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁR RÉGI ÖSSZETÉTELÉT MEG KELL SZÜNTETNI ÉS ANNAK GYŰJTŐKÖRÉT CSAK IDEOLÓGIAI MŰVEKRE KELL LESZŰKÍTENI. A gyűjtemény feladata a dolgozók ideológiai oktatásának segítése. E gyűjtemény a jelen adottságok figyelembe vételével a továbbiakig a marxista-leninista klasszikusok összes és válogatott műveinek, szemelvény-gyűjteményeinek, valamint a kézikönyvként használható irodalomnak általában 1 példányos gyűjtésére korlátozódik. A későbbiekben a lehetőségek és a dolgozóknak a gyűjteménnyel szemben támasztott igénye alapján, a szükségnek megfelelően több-példányos /3-5 példány/ gyűjtésre kell áttérni.

2. A szakszervezeti könyvtár régi összetételének felszámolására: a/ az 1. pontban meghatározott anyagból ki kell alakítani az új ideológiai gyűjteményt. b/ A köznevelődési célra alkalmas szépirodalmi, ismeretterjesztő és egyéb anyagot az SZB a Veres Pálné Leánygimnázium iskolai és tanári könyvtárának tulajdonába engedi át, annak az együttműködésnek kifejezésésképpen, mely a Veres Pálné Leánygimnázium és szakszervezetünk között kialakulóban van. c/ A köznevelődési célra nem alkalmas, tartalmában elavult anyagot a fennálló könyvtárügyi rendelkezések alapján az OSZK Könyvelosztójának kell átadni felhasználásra.

FEBRUÁR 11-I ÜLÉS - Az ülésen meghívottként könyvtárunk MSZMP szervezete részéről HÁMORI Béla párttitkár, a KISZ szervezet részéről TAMÁS Péter vettek részt. Az SZB az 1960. ÉVI MUNKATERVET tárgyalta meg és azt módosításokkal elfogadta. Ez úléseken hagyta jóvá az SZB a FEBRUÁR 19-I TAGGYŰLÉS napirendjét, a titkári beszámoló téziseit; határozta el a munkaterv irásiban való kiadását és hozott intézkedéseket a taggyűlés előkészítésével kapcsolatban.

TAGGYŰLÉSÜNK HATÁROZATAI

Szakszervezeti alapszervezetünk f. évi február 19-én tartott taggyűlése alábbi határozatokat hozta:

1. Taggyűlésünk az SZB BÉKEBIZOTTSÁGÁNAK javaslatára levélben köszöntötte a KÖZALKALMAZOTTAK ÉS ROKONSZAKMABELI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETEINEK NEMZETKÖZI SZÖVET-SÉGÉT és fejezte ki egyetértését a február 15-22-i nemzetközi akció-hét célkitűzéseivel. A levél szövegét lapunk első oldalán ismertetjük.

2. Elfogadta a taggyűlés az SZB 1960. ÉVI MUNKATERVÉT és a SZÁMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG 1959. ÉVI JELENTÉSÉT. E jelentés főbb adatait lapunk más helyén ismertetjük.

3. A taggyűlés a KÖZALKALMAZOTTAK SZAKSZERVEZETE BUDAPESTI BIZOTTSÁGÁNAK ez év májusában tartandó KÜLDÖTT-ÉRTEKEZLETÉRE alapszervezetünk küldötteiként SALLAI István szakszervezeti elnököt és HORVÁTH Viktor szakszervezeti titkárt választotta meg.

4. Az SZB előterjesztése alapján MARKOS Bélánét saját kérésére a munkásellá-

tási teendők alól felmentette és a munkásellátási teendők végzésére a Társadalombiztosítási Tanácsba tagként HAJDU Lajosnét választotta meg.

SZAKMAI MUNKABIZOTTSÁG

Szakszervezetünk 1960. évi munkájának egyik főreladata a szakmai munka segítése, megjavítása. Ennek egyik eszköze a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottsága által is javasolt kezdeményezés: a SZOCIALISTA ORSZÁGOK ROKON-INTÉZMÉ - NYEIVEL VALÓ BARÁTI KAPCSOLATOK KIÉPÍTÉSE LEVELEZŐ-HÁLÓZAT UTJÁN. Szakszervezeti Bizottságunk elsősorban a Szovjetunió, Csehszlovákia és Bulgária jelentősebb könyvtárai felé kíván ilyen irányú kezdeményező lépéseket tenni.

Ezt a feladatot csak úgy lehet sikeresen megoldani, ha ELŐZETES FELMÉRÉST végzünk könyvtárunk dolgozói között, hogy kik azok, akik - személy szerint vagy csoportosan - levelező kapcsolatba kívánnának lépni az említett országok nemzeti és nagyobb könyvtárainak azonos szakmájú dolgozóival.

Ezért itt is megismételjük azt a FELHÍVÁST, amely febr. 19-i szakszervezeti taggyűlésünkön már szóban elhangzott: kérjük könyvtárunk dolgozóit, hogy szakszervezeti bizalmijuk útján KÖZÖLJÉK, hogy a/ az említett országok könyvtárainak mely osztályának munkatársaival, b/ milyen idegen nyelven vállalnának levelezést? A bizalmiak a jelentkezők neveit a szakmai munkabizottság részéről CSAPODI CSABÁNÉ elvtársnővel - Kézirattár - közölik. JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: március 8.

KULTURÁLIS MUNKABIZOTTSÁG

LEMEZHALLGATÁS, VAGY "ZENEI SZAKKÖR"? - A Zeneműtár a Szakszervezettel karöltve havonként lemezlehallgatásokat szervez, melyek keretében bemutatja dolgozóinknak legújabb szerzeményeinket. Ezek az összejövetelek - könyvtárunk más kulturális rendezvényeihez hasonlóan - bizony igen kislétszámú közönséget vonzanak. A helyenkénti rossz szervezés csupán egyik oka a részvétlenségnek. Kétségtelen, hogy a magas színvonalú fővárosi hangversenyérettel, a rádió változatos műsorával nehezen kelhetünk versenyre, - még akkor is, ha olyan kitűnő felvételeket, előadóművészeket mutatunk is be hallgatóinknak, kiket sem életben, sem a rádió hullámain keresztül nem hallhattak eddig. Az a kísérletünk sem bizonyult elég eredményesnek, hogy a lejátszásra kerülő mű történelmi, muzeális légkörének megelevenítésével / például az őskiadások, mutatós régi partitúrák előkészítésével / keltsünk nagyobb érdeklődést.

Természetesen nem célunk e hanglemez-lehallgatások közönségének feltétlen szám szerű növelése, mégis úgy érezzük, hogy jobb, megfelelőbb formát kell találnunk, mely vonzóbb és egyben tanulságosabb lesz hallgatóinknak.

Ezért - az összejövetelek állandó hallgatóival egyetértésben - a Zeneműtár munkatársai úgy határoztak, hogy ezeket a havonkénti lehallgatásokat a jövőben összekapcsoljuk egy-egy érdekes, esztétikai izlésünket nevelő, szerteágazó gondolatokat ébresztő kérdés megvitatásával. Legközelebb például műsorra tűzzük Kodály: Psalmus Hungaricus-ának kétféle hanglemezét; az egyikben maga a szerző vezényli hazai együttes élén a kompozíciót, a másikon egy kiváló külföldi együttes, idegen nyelven, másfajta előadói hagyományok szellemében tolmácsolja majd ugyanezt. Vagy gyümölcsöző vitát indíthatna el pl. egy Mozart opera-felvonás és egy vele egykorú Mozart hangszeres mű egymásmelletti bemutatása is. Érdekes volna egy-egy székely népballada Jancsó Adrienn előadóművésznőnk lemezén, és egy Kodály vagy

Bartók megzenésítés felvételén keresztüli összevetése. Egy következő alkalommal pedig valamelyik klasszikus zeneköltő fiatalkori és kései művét állítjuk egymásmellé. - Hisszük, hogy gazdag, értékes lemezállományunk bemutatásának ez az új szellemű formája érdekesebbé teszi lehallgatásainkat, - és talán nagyobb közönséget is vonz rendezvényeinkre. - SOMFAI L.

"KOSSUTH RÁDIÓ BUDAPEST. Kedves közönségünk, kedves hallgatóink.." Mint annyi más alkalommal, így kezdte meg a rádió bemondója a február 14-iki nyilvános hangverseny konferálását is. Ez alkalommal azonban a "kedves közönségünk" soraiban ott ült az OSZK három munkatársa is, akik kíváncsian figyelték a VI. stúdió életét - belülről. A zenekar készülődése nem különbözött a más hangversenyek előtti hangolástól, a mintegy százfőnyi közönség azonban nagy érdeklődéssel tekeri a nyakát - hátrafele. Ott ül ugyanis, tiszteletet-parancsoló üvegszekrényben /és éktelenül nyikorgó ajtó mögött!/ a műsor rendezője. Az ő keze nyomán gyulladnak ki pontosan 11 óra - kor a jelzőlámpák. A bemondó - szóval így néz ki "életben" - odalép a mikrofonhoz és megkezdődik a hangverseny. A jól ismert Mozart-dallamokat érdekes magyarázat tett még világosabbá. A kissé megilletődött közönség kíváncsian figyelte a szereplő énekeseket; tapsolni azonban nem mert az egyes számok között és csak az egyes műsorrészeket lezáró "bemondás után" csattant fel a megérdemelt taps.

Köszönet a kellemes délelőttért a Zeneműtár munkatársainak, akik a meghívót megszerezték - és jó mulatást a legközelebbi nyilvános rádióhangverseny OSZK-s résztvevőinek. /sma/

SZAKSZERVEZETI ÉLETÜNK

kérdései

NÉHÁNY SZÓ A BUDAPESTI BIZOTTSÁG MUNKÁJÁRÓL

(Részletek a február 19-i taggyűlés titkári beszámolójából)

Mai taggyűlésünk előkészítése azakszervezetünk Budapesti Bizottsága küldötttervezetletének. Ezért vált szükségessé, hogy a beszámoló során ismertessük tagságunkkal a Budapesti Bizottság szervezeti felépítését, munkájának főbb vonatkozásait és azakszervezeti Bizottságunknak a Budapesti Bizottsággal való munkakapcsolatát.

A Budapesti Bizottság kb. 126 Budapest területén levő minisztériumi és főhatósági, tanácsai, tudományos és kutató intézeti, ügyészi, bírósági, könyvtári, levéltári, muzeumi, közép- és kishivatali alapszervezetnek az összefogó szerve, melyekben mintegy 27 ezer a szervezett dolgozók száma.

A 17 tagu Budapesti Bizottságot, valamint a 35 tagu Budapesti Választmányt jelenlegi összetételében 1956. ápr. 14.-én választották meg. Így 4 év óta vezeti és irányítja a budapesti közalkalmazotti dolgozók azakszervezeti mozgalmát.

Tevékenységről, munkájáról ez alkalommal csak összefoglalóan, Szakszervezeti Bizottságunknak a Budapesti Bizottsággal való kapcsolatairól már részletesebben kell megemlékeznünk e beszámoló során.

Az 1956 áprilisában megválasztott Budapesti Bizottság munkáját, alig néhány hónapos tevékenység után szakították meg 1956 ellenforradalmi eseményei. Egysége és helytállása biztosította, hogy ma is teljes egészében azokból tevődik össze, akiket 1956 áprilisában megválasztottak, ami ugyanakkor az ellenforradalmi eseményekben való helytállását is mutatja. Tagjai már 1956 decemberének első napjaiban egységesen foglaltak állást az MSZMP politikája mellett; abban, hogy a azakszervezeti munkát a párt elveinek megfelelően kell tovább folytatni. Ezeknek megfelelően kezdtek hozzá a szervezeti erők tömörítéséhez, melynek eredményeként ma a mellette szervezett szakszervezetekkel, szakosztályokkal, társadalmi bázisának /kb 300 társadalmi ak-

tíva/ nevelését biztosította a szakszervezeti munka fejlődését és tekintélyének növekedését.

Ugy gondolom külön is szót kell ejteni arról, hogy hogyan érvényesül a Budapesti Bizottság munkájában a kollektív vezetés elve. A budapesti közalkalmazotti szakszervezeti mozgalom élére elsősorban 1956-ban választották választmányt. A Budapesti Bizottság minden fontosabb kérdésben munkáját a Választmány észrevételői és javaslatai figyelembe vételével végzi. Ugyanakkor a Választmány tagjai egyenként vagy munkabizottságok útján maguk is részt vesznek az alapszervezetek irányításában és segítésében.

Munkájának további ismertetése során - úgy vélem az lesz a legcélszerűbb, dolgozóink által is közvetlenül megfoghatóvá, ha a Budapesti Bizottság munkáját kapcsolatainkon keresztül próbáljuk bemutatni.

Szakszervezeti Bizottságunk és a Budapesti Bizottság közötti kapcsolat állandó /amit a területi közelség csak erősít/ és alig van szakszervezeti munkánknak olyan fontosabb eseménye, melynek közvetlenül, vagy közvetve ne lenne ilyen vonatkozása. Szakszervezeti életünk és munkánk, mely lényegében 1958-ban vette kezdetét, folyamatosan a mai napig a szakszervezeti élet apró napi eseményeiben éppen úgy, mint egy-egy fontosabb lépésnél közvetlenül kapta és kapja segítségét a Budapesti Bizottságtól.

A Budapesti Bizottság munkájáról való beszámolót olvasva azt önkéntelenül is ünnagunkra aktualizálhatjuk. A politikai és a kulturális nevelő munka terén: - így írja a tájékoztatás - "Fontos feladatának tekintette a Budapesti Bizottság annak elősegítését, hogy a politikai nevelő munka az egész szakszervezeti munka szerves részévé váljon." - Nem kézenfekvő-e arra gondolnunk, hogy szakszervezeti politikai oktatásunk során Dr. VARRÓ Tibor egyetemi docens, a Közalkalmazottak Szakszervezetének elnöke ezen a héten már második előadását tartotta nálunk. Ha rendezvényeinken előadóra, ha műsorainkhoz előadó-művészekre van szükség, az esetek többségében a Budapesti Bizottság biztosítja.

A hivatali munka segítése terén c. résznél ezeket olvashatjuk: "A Budapesti Bizottság a továbbiakban is feladatának tekinti a jó kezdeményezősek felkarolását." Mindenki tudja, hogy az elmúlt év októberében könyvtártudományi pályázatunkat, melynek első pályabírálatát a "Könyvtáros"-ban most hirdettük meg országosan, Szakszervezeti Bizottságunk a Budapesti Bizottsággal és Könyvtárunk Kollégiumával együttesen hirdette meg. Jelentős pályadíjait a Budapesti Bizottság, a Kollégium és az SZB együttesen biztosította.

De bármelyik részét is olvasom a tájékoztatónak, így lehetne tovább menni. Értkezünk és klubhelyiségünk berendezésénél a függönyök, képek beszerzését 5 000 forinttal a Budapesti Bizottság tette lehetővé. Ha időnként egy - egy beteg dolgozóknak beutalást kellett szerezni - mi sem volt természetesebb, mint KOVÁCS elvtársnak, a Budapesti Bizottság elnökének írni - s bizonyosak lehettünk, hogy néhány nap múlva betegünk már Hévízről vagy egy más üdülőből üdvözlí az SZB-t.

De nem is folytatom. Még így is felmerült bennem az a kérdés, hogy vajon helyes-e ennyi pozitív dolgot, látszólag kritikátlanul elmondani. A tények azonban még ebben a vonatkozásban is makacs dolgok. Magam pedig nem tettem egyebet, mint egyszerűen a tények egy részét rögzíttettem.

ÖTVENÉVES A NEMZETKÖZI NŐMOZGALOM

Március 8-án Unnepeljük a nemzetközi nőmozgalom fennállásának 50 éves évfordulóját.

Az évforduló alkalmából Szakszervezeti Bizottságunk KLUBDÉLUTÁN keretében kívánja köszönteni könyvtárunk nődolgozóit. Az Unnapi köszöntőt HÁMORI BÉLA elvtárs, MSZMP szervezetünk titkára tartja. A klubdélutánt március 7-én, hétfőn 16.30 óra - kor könyvtárunk dísztermében tartjuk. A klubdélutánra nődolgozóinkat meleg barátsággal hívjuk és várjuk.

Az 50 ÉVES ÉVFORDULÓ ALKALMÁBÓL a Közalkalmazottak Szakszervezete és a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottsága február és március folyamán több nőösszejövetelt rendezett, melyen Szakszervezeti Bizottságunk küldöttjei is részt vettek.

A Közalkalmazotti Nődolgozók március 1-én tartandó II. Országos Konferenciáján GORDON Miklósné Nőbizottságunk elnöke képviseli alapszervezetünket. A február 17-i Budapesti Nőtalálkozón GORDON Miklósné és FERREKES Lőrincné vettek részt. A Budapesti Bizottság által rendezett u.n. rétegtalálkozókon pedig könyvtárunk több nődolgozója volt jelen. EZEKRŐL A RENDEZVÉNYEKRŐL SZÁMOLNAK BE MUNKATÁRSAINK AZ ALÁBBIKBAN:

FEBRUÁR 1-ÉN a közalkalmazotti GYORS - ÉS GÉPIRÓ NŐDOLGOZÓK KÉPVISELŐI jöttek össze baráti találkozóra.

Ezen a találkozón mintegy harmincan vettek részt különböző intézményektől, tanácsoktól és bíróságoktól.

Marek Józsefné elvtársnő részletesen ismertette, hogyan veszik ki részüket a nődolgozók a szocializmus építésében a munka minden területén. Felkérte a jelenlevőket, tárják fel és mondják el őszintén mik azok a problémák, amelyek sürgős megoldásra várnak.

A beszámoló után igen sok értékes nyílt és őszinte felszólalás hangzott el, kérték a Budapesti Bizottságot vizsgálja meg a gyors- és gépirók panaszait, sérelmeit s azok sürgős orvoslását.

Jóleső érzéssel távoztunk erről az értekezletről, egyrészt, mert kéréseink meghallgatásra találtak, másrészt mert igen sok szakmabeli elvtársnővel ismerkedtünk meg, s ezzel megismertük egymás azonos problémáit. K.L.-NÉ

FEBRUÁR 10-ÉN találkoztak a MUZEUMOK, LEVÉLTÁRAK és KÖNYVTÁRAK NŐDOLGOZÓINAK KÉPVISELŐI a Budapesti Bizottság klubtermében.

Már a külsőségek is olyanok voltak, hogy szinte invitálták az őszinte megnyilatkozást: barátságos klubhelyiség kis asztalokkal, jó fekete, kivánatos szendvicsek, cigaretta a testi kényelemhez, és ügyes vitaindítás a lelki jóérzés kiváltására. Ezek után nem meglepő, hogy valóban igen élénk beszélgetés alakult ki, s nem csupán azért, mert rossz nyelvek szerint a nők szeretnek sokat beszélni, hanem azért is, mert bizony sokkal több gondjuk-bajuk, mint a férfiaknak. Szó esett itt szakmai problémákról - egyszerűtettől és hivatástudattól fűtött problémafelvetésekkel és javaslatokkal, mint például a képzőművészeti nevelés elősegítése úgy, hogy a papírszalvéta-gyűjtő szenedélyt a reprodukció-gyűjtés sokkal termékenyebb táljára tereljék át - vagy például muzeumok és könyvtárak együttműködéséről egy-egy kiállításon bemutatott - a kiállítás témájához illő - művészeti könyvvel és ajánló bibliográfiával; amellet sok szó hangzott el a meglehetősen szegényes kulturális propagandánkról is.

De szóba került egy sor egyéb téma is, ami közvetlenül csak a nőket érinti ugyan, de bizony kihat az egész családra is. Így például igen érdekesnek találtam - talán azért, mert eddig soha eszembe nem jutott - hogy a nők hivatalos egyenjogúsítása a munka terén megvan, de bizony sok kis szabályban még a múlt maradványai élnek. Ilyen példákat hoztak fel: a közalkalmazott férj után felesége megkapja a féláru kedvezményes jegyet, de már az asszony után a férj nem. Vagy, ha az édesanya kerül kórházba, akkor csak a táppénz ötven százalékát kapja, míg ha az apát dönti ágynak a betegség, akkor kórházi ápolás esetén a táppénz nyolcvan százalékát kapja. Szó esett még számos egyéb fájó pontról is, mint a többgyermekes édesanyák havi egy nap fizetés nélküli szabadsága, amelyet annál kevésbé tudnak kiven-

ni - anyagi okokból - minél több gyermekük van, stb.

Igen érdekes és tanulságos este volt, noha a végén már általános panasznap lett belőle, amely a szellemi munkások hatórás munkaideje körüli meddő vitában kulminált. Bár a Budapesti Bizottság nyilván nemcsak ezekről a kérdésekről kívánt vitát indítani - egészében, ezzel a vitával együtt, érzem hasznosnak ezt a találkozót, mert ebből is látszik, mennyire őszintén mondta el mindenki azt, ami a szívén fekszik.

KÖSZÖNJÜK Szakszervezetünk Budapesti Bizottságának EZT A KELLEMESES ESTÉT! A köszönetet azonban meg kell toldanunk EGY KÉRÉSSEL IS: ami a felvetett fájdalmakból orvosolható, arra - nagyon kérjük - KISÉRELJÉK MEG MEGKERESNI A GYÓGYSZERT./-/

FEBRUÁR 17-ÉN került sor a BUDAPESTI NŐTALÁLKOZÓ megrendezésére, melyen minden alapszerv 2-3 nődolgozóval képviseltette magát.

Az ünnepségen mintegy százan-százhuszan vettünk részt. A megnyitó és HORVÁTH Ferenc érdemes művész szavalata után POLLÁCK elvtársnő a nőmozgalom régi harcosa számolt be élményeiről. A multról, a dolgozó nők nehéz sorsáról, a szervezett nődolgozók harcairól emlékezett. Husz éves korában, mint varrólány napi 11-12 órás munkaidővel dolgozott. Tanoncságának idején nem szakmai dolgokat tanulta elsősorban, hanem a takarítástól a gyereksétáltatásig mindent végzett, és csak felszabadulása után kezdte tulajdonképpen szakmáját tanulni.

Beszélt az 1914-ben lezajlott nagy bérsztrájkról, amit szülei előtt titokban kellett tartania. Ugyanugy járt el otthonról mintha a munkahelyére menne, a hét végén pedig megtakarított ebéd és villamospénzét adta át szüleinek, mint "fizetését". A sztrájk nem bizonyult hiábavalónak, mert - bár csekély - fizetés-emelést eredményezett.

Elgondolkoztatott az emlékezés, a NŐMOZGALOM 50 ÉVES HARCÁNAK ÉLMÉNYEKBE MEGÉLEVENEDŐ MULTJA ÉS A NAPRÓL-NAPRA FORMÁLÓDÓ ÚJ ÉLETÜNK, MELYBEN ÉRTELMET, ÚJ TÁVLATOT KAPOTT A DOLGOZÓNŐ ÉLETE. G.G.

MI LEGYEN A SZAKSZERVEZETI BIZOTTSÁG ÁLLÁSPONTJA?

Egyre többen és egyre sürgetőbben teszik fel mostanában igen sokan a kérdést: "Mit tud a szakszervezet az évenként szokásos u.n. egyszázalékos keret felhasználásáról? "és még többen így: "Hajlandó-e a szakszervezet támogatni az én jogos igényemet?" Máskor sem, de ilyenkor még kevésbé szeretne bárki is az SZB bér-és munkaügyi felelősének helyébe lépni, akinek "hivatalból" kell az ilyen és hasonló kérdésekkel foglalkoznia és azokra választ adni.

De miután sokan úgy fogalmazzák ezt a kérdést, hogy "Miért hallgat a Híradó erről a kérdéstről?" - nem lesz felesleges e helyen is választ adni a felmerülő kérdésekre. A választ a KÉRDÉS TISZTÁZÁSÁRA és nem az ez évi "egyszázalékos keret felhasználásáról" szóló tájékoztatónak szánjuk.

Elsősorban magáról az u.n. "EGYSZÁZALÉKOS KERET-RŐL ÉS ANNAK RENDELTETÉSE - RŐL" kell szólni, hogy tiszta képet alkothassunk. Államunk évről-évre, minden költségvetési év első negyedében - január 1-i hatállyal - a mindenkori bérkeretnek egy százalékát bocsájtja az egyes intézmények vezetésének rendelkezésére, hogy annak segítségével egyfelől előléptethessék legjobb dolgozóikat /ezért is nevezik "so -

ronkivüli előléptetési keret"-nek/, másfelől kiküszöbölhessék a kirívóbb bércsnyetlenségeket. Ebből két dolog is adódik: a/ Az évi egy százalékos keret felhasználása nem általános jellegű bércsnykorrekció, hanem egyes dolgozók rendkivüli előléptetésére, vagy egyes bércsnykérdések rendkivüli megoldására szolgál. b/ Az évi egyszázalékos keret összege rendeltetésének megfelelően korlátozott /minden 1 000 Ft. után 10 Ft./ és így valóban csak ilyen célokat szolgálhat.

NÁLUNK az utóbbi két évben SZÜKSÉGSZERŰEN AZ VOLT A GYAKORLAT, hogy az előző években kialakult és a könyvtár dolgozóinak egy nagy csoportját érintő bércsny -szültségek enyhítésére kellett elsősorban felhasználni ezt az összeget. Ezt tettük az elmúlt esztendőben és akkori elgondolásaink szerint ezt kellett volna tennünk még két esztendőn keresztül, hogy a bércsnyszültségeket általában felszámolhassuk. Időközben azonban, előre nem számítottan megtörtént az elmúlt év első felében a tudományos dolgozók bércsnykorrekciója, mely lehetővé tette a bércsnyszültségek több évre ütemezett megoldásának váratlan megvalósítását.

MI TEHÁT A SZAKSZERVEZETI BIZOTTSÁG ÁLLÁSPONTJA? Nyilvánvalóan az, hogy most a bércsnyszültségek általában már megtörtént felszámolása után az SZB úgy foglaljon állást, hogy az az "egyszázalékos keret" eredeti célkitűzésének megvalósítását segítse: legyen az évi egyszázalékos keret a könyvtár kiemelkedően jó eredményeket felmutató dolgozói fizetésben való előmenetelének eszköze és szolgálja egyes kivételes esetekben a nem vitatható és azonnali megoldást követelő bércsnyszültségek orvoslását. Nyilvánvalóan egyik és másik is nem dolgozóink tömegét, hanem csak egyeseket érint. Nem minden jó munkát végző dolgozót és nem minden bércsnyszültséget. Mindez így nem is lenne lehetséges.

Éppen ezért nehéz a döntés, az aránylagosan nem nagy összeg személyenkénti elosztása. Ezért is tartjuk helyesnek - párt-és intézetvezetésünk teljes egyetértésével - ha e nehéz döntést nem néhány ember hivatalból, hanem az egyes osztályok vezetőivel, szakszervezeti bizalmiáival, előzetes megtárgyalás után hozzák meg az illetékesek.

EGYES KÉRDÉSEK NYOMÁBAN

Taggyűlésünkön, de azon kívül is több olyan kérdés, javaslat merült fel, melyekre csak utólagosan, kellő utánjárással, egyes kérdéseknek az illetékesekkel való megbeszélése után lehet választ adni. Ezek közül próbálunk meg néhány gazdasági jellegű kérdésre választ adni most, annak a megbeszélésnek eredményeképpen, melyet az SZB képviselőjében könyvtárunk gazdasági vezetőjével, Dr. PÁLINKÁS Sándorral folytattunk.

A raktári osztály részéről, Dr. TOMBOR Tibor osztályvezető a NAGYRAKTÁRBAN EGY ÚJ VASLÉPCSŐ szükségességét említette taggyűlésünkön. A vaslépcső kérdése - a kapott tájékoztatás szerint - megvalósítható és még az év első felében meg is valószínű terv. A ruhatár új vasszerkezetének elkészítése után a Darugyár nálunk dolgozó brigádja, az addig elkészülő új vaslépcsőt, a nagyraktárban beépíti.

A f. év első negyedében esedékes MUNKAKÖPENYEK beszerzése és az arra illetékes dolgozók közötti szétosztása taggyűlésünket követő napokban megtörtént.

Az ÜZEMI ÉTKEZTETÉS új alapokra helyezése most van folyamatban. A naponta leadandó étkezési jegyek bevezetése is ennek során történt. Szeretnénk ha dolgozóink, de az éttermi dolgozók is ennek szükségességét megértenék - ez egyébként minden üzemi vagy vendéglátóipari étkeztetésnél, pl. a szomszédos OMK üzemi étkezte-

tésében is így van - és nem zaklatásnak, hanem az ellenőrzés egyik szükséges eszközeinek tekintenek. Az étkezde dolgozói naponként kötelesek elszámolni a közösség részére hozatott ebéddel. Segítsék ezt dolgozóink örmaguk, a közösség, és az éttermi dolgozók érdekében is az étkezési jegyek naponkénti leadásával.

A Guszev u. 1 sz.a. EMELETRÁÉPÍTÉSI-AKCIÓBAN részvételre jelentkezettek sorrendjének elbírálása megtörtént és azt könyvtárunk főigazgatója is jóváhagyta. A tervek elkészítése folyamatban van. Tájékoztatásunk szerint az emeletráépítési-akciót a Beruházási Bank bevonásával intézi Gazdasági Hivatalunk.

A keszthelyi és zirci műemlékkönyvtáraink vezetői vetették fel azt a kérdést, hogy megfelelőbb megoldást kellene találni a VENDÉGSZOBÁK ÁGYTAKARÓI-nak használatában, melyek télen a központban, a kellően nem szigetelhető ablakok takarására, nyáron pedig a vendégszobákban üdülő dolgozók ágynak takarására szolgálnak. Megállapodtunk abban, hogy műemlék könyvtáraink vendégszobái részére a Gazdasági Hivatal és a Szakszervezeti Bizottság közös erőfeszítésével, utánjárásával részben új takarókat szerzünk be és ezzel a Gazdasági Hivatal megszünteti a vendégszobák takaróinak "kétlakosságát".

NÉHÁNY SZÓT LAPUNKRÓL

Lapunk ez évi első számától új köntösben, új technikai módszerek felhasználásával jelenik meg. Az első szám még utkeresés volt, e mostani - reméljük már a végleges forma. Kialakítása és megvalósítása sokak munkájának eredménye.

Illesse köszönet lapunk új köntöséért a GAZDASÁGI HIVATAL-t; kivitelezéséért a MIKROFILMTÁR, a KMK KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI OSZTÁLYA, a SOKSZOROSÍTÓ és a KÖNYVELOSZTÓ illetékes dolgozóit. Köszönjük, hogy lapunkat magukénak tekintik és segítik munkánkat.

Hiradónk lapfejét és a rovatcímek felírásait az SZB megbízásából ÁBRAHÁM RAPA-ÉL készítette.

A harmadik évfolyam megindulása alkalmából lapunk I-II. évfolyamait félvászoroktésben adtuk át könyvtárunk vezetőinek. A kötések KÖNYVKÖTÉSZETÜNK készítette el igen szép kivitelben.

H i r e k

A TAKARÉKOSSÁG JEGYÉBEN. - A KÖNYVELOSZTÓ a nemzeti tulajdonból feldolgozott könyvtári anyagot sokszorosított jegyzékeken ajánlja fel a könyvtáraknak. E jegyzékek stencilen másolattal készülnek, ami igen sok indigó felhasználásával jár. Miután e munkánál az egyébként másolatok készítésére már nem alkalmas indigókat is fel tudják használni - arra kéri más osztályok dolgozóit, hogy elhasznált indigókat két-három hónapoként adják át a Könyvelosztónak. Ertesítést PUSKIN 8-as melléken kérnek.

PIROS Ferencné, a Kötelesspéldány-csoport dolgozója munkája során 1 000 darab gemkapsot gyűjtött össze. Felhasználásra a Gazdasági Hivatalnak adta át. KÖSZÖN-
JÜKI

Kiadja az ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR MSZMP SZERVEZETE és SZAKSZERVEZETI BIZOTTSÁGA. Megjelenik havonként. Fel, szerk. és kiadó: Horváth Viktor. Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság. - Országos Széchényi Könyvtár - Budapest VIII. Múzeum u. 3. - házi sokszorosítása. Lapzárta: 1960. febr. 20. Megj. 320 példányban. Nytsz. 102-1960.